

MIND THE

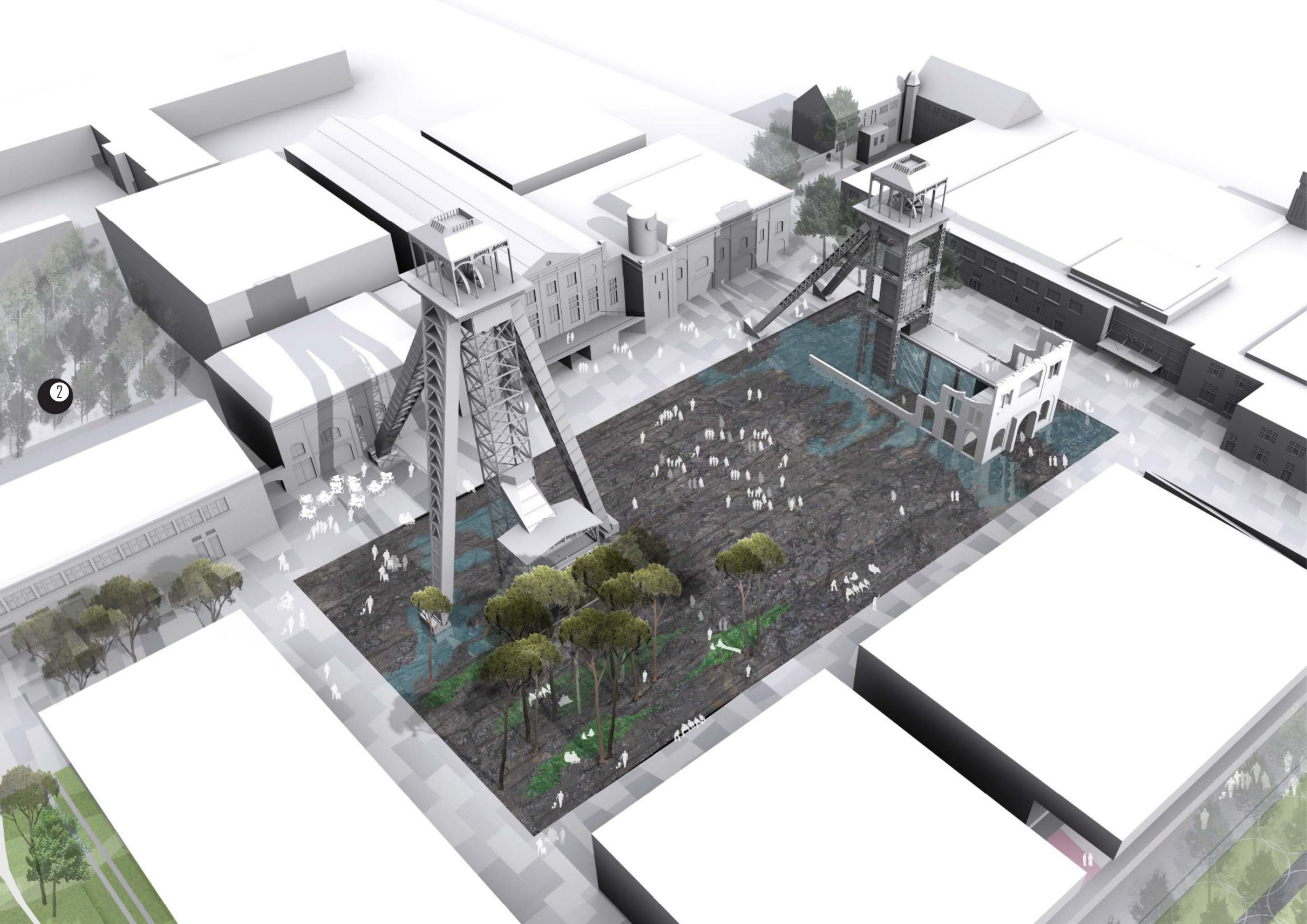

inzending open oproep Vlaams bouwmeester

volledige studieopdracht voor de opmaak van een integraal plan en bestek
voor de aanleg van het centrale plein op de mijnsite Winterslag C-M!NE

01

presentatiebundel

2

MIND THE ROCK

C-M!NE rocks! Het nieuw stedelijk plein wil overwonnen worden. Het wil mensen uitdagen het plein te exploreren en zich toe te eigen. Met één krachtig ontwerpgebaar wenst het ontwerp-team zijn fascinatie en enthousiasme voor de geladen ruimtelijke en emotionele context van het mijnverleden te vatten. Het nieuwe plein wordt een uitsnede waarin de historische lagen zonder nonsens dagzomen. De zandige bovenlaag wordt afgegraven om de donkere, ruwe en massieve steenkoollagen te ontsluiten. Het 'zwarte goud' wordt een werkelijk juweel en toont de historische rijkdom die ooit volledig bedekt was.

Een verdiept, organisch, glooiend, ingesleten, geplooid, gebroken, nonchalant en donker oppervlak van natuursteen verwijst naar de gelaagde steenkool. De gigantische schachtbokken staan diepgeworteld in het ruwe massief. Een strak omgeven felwitte boardwalk geeft toegang tot de aangrenzende creatieve functies. De driedimensionale vorm van de centrale dagzomende steenkoollaag is nauwkeurig bestudeerd en ontworpen. Aan de basis van de doordachte modulatie van het steenoppervlak liggen logische looproutes en een flexibele invulling en organisatie van de ruimte. Terwijl intieme zones, met graskrassen in het oppervlak en een naaldendak van slanke grove dennen, aan de rand ideale zitruimten vormen, bieden grote, licht hellende open vlakten ruimte aan grootschalige evenementen. 's Avonds verandert het plein in een fascinerend schouwspel van subtiele licht- en schaduweffecten en kleuren gloeiende aders het verdiepte pleinoppervlak mysterieus rood. Ondiepe waterplassen verdwijnen en verschijnen, en reflecteren het monumentale industriële erfgoed. C-M!NE leeft.

INHOUD

0.	Inhoud	- 5 -
1.	Inleiding	- 7 -
I.	Vraagstelling	- 9 -
1.	The future is M!NE	- 10 -
2.	Zoektocht naar schaal	- 12 -
3.	Interpretatie van de opdracht	- 15 -
II.	Antwoord	- 17 -
1.	Mind the rock	- 18 -
2.	Schetsontwerp	- 23 -
3.	Defragmentatie	- 36 -
4.	Verankering in de omgeving	- 46 -
III.	Onderbouwing	- 51 -
1.	Ruimtelijke verankering	- 52 -
2.	Ontwerpend onderzoek	- 54 -
3.	Integratie van kunst	- 56 -
4.	Materialisatie	- 58 -
5.	Techniek	- 60 -

INLEIDING

Met buitengewoon veel overgave en enthousiasme is aan deze open oproep gewerkt. Hoewel het ontwerpen van publieke ruimten tot de dagelijkse activiteiten van het ontwerpteam behoort, is de drang om binnen deze bijzonder complexe context een uniek concept neer te zetten, onweerstaanbaar.

Vooraleer het eigenlijke ontwerp toe te lichten, willen wij in een eerste deel de herkomst van een aantal keuzes en voorstellen situeren en verduidelijken. Een beknopte samenvatting van een ruimtelijke en historische situering, ondersteund door een schaal oefening aan de hand van drie sterk verschillende gerealiseerde referentieprojecten, ligt aan de basis voor een herinterpretatie van de opdrachtformulering.

In een tweede deel geven wij een eigenzinnig antwoord op de wedstrijdvraag. Verschillende ruimtelijke concepten en het creatieve denkproces van het ontwerpend onderzoek resulteren in een gewaagd ontwerp, dat in ruime mate beantwoordt aan de ambitieuze eisen van de stad Genk. Via defragmentatie worden de verschillende mogelijkheden van het plein eenvoudig uiteengezet. Deze uiteenrafeling in diverse lagen verduidelijkt de inhoudelijke diepgang en diversiteit van het ontwerp als antwoord op de complexiteit van de ruimte en de opgave.

Het derde deel verduidelijkt en detailleert de gemaakte keuzes. Dit slotdeel geeft een helder inzicht in de interne logica van het doorlopen ontwerpproces op diverse schaalniveaus, van integratie in de ruime omgeving tot een verfijning van de aangereikte materialen rekening houdend met de gewenste sferen, kleurschakeringen en texturen. Bijzondere aandacht gaat uit naar de integratie van kunst op het nieuwe plein, als mogelijk artistiek antwoord op de geladen mijn/M!NE context. Een eerste aanzet tot technische uitwerking geeft een verhelderend inzicht in de concrete uitvoering van het bijzondere plein. De interne kennis in innoverende technieken en de deskundigheid van het ontwerpteam om tot een gedetailleerde, kwalitatieve en correcte uitvoering te komen, zal de haalbaarheid van het ontwerpvoorstel sterk ondersteunen.

In een aparte bijlagennota wordt het ontwerpverhaal verduidelijkt en getoetst op vlak van proces en planning, duurzaamheid en flexibiliteit, en kostenbeheersing en prijsraming.

Wij wensen u alvast bijzonder veel leesplezier en hopen u met eenzelfde dosis enthousiasme en euforie voor de plek te prikkelen. Please, rock your mind!

01 | VRAAGSTELLING

Steenkool heeft zich bij ons gevormd in het Bovencarboon, ongeveer 320 miljoen jaar geleden. Het is ontstaan uit organisch materiaal, afkomstig uit uitgestrekte tropische moerassen in de rivierdelta's, kustvlakten en moerassige bergdalen. Dit organisch materiaal heeft zich in de loop der tijden ten gevolge van veenvorming massaal opgehoopt. Het omzetten tot steenkool gebeurde onder grote druk en een hoge temperatuur, en volledig afgesloten van de lucht. Deze toename van druk en temperatuur gebeurde door diepe begraving onder sedimenten (afzettingen) van zand en klei.

Tijdens het Carboon lagen onze streken ongeveer op de evenaar. Het klimaat was er tropisch. Verschillende fossielen, teruggevonden in de steenkool, getuigen van een bijzonder rijke en exotische plantengroei.

Zonder enige twijfel of schroom kan worden gesteld dat de ontdekking van steenkool in de Kempense ondergrond in 1901 aan de basis ligt voor de recente ontwikkelingsgeschiedenis van de stad Genk. Steenkool was immers de motor voor vele grootindustriële regionale ontwikkelingen. Zowel op economisch, cultureel, religieus, sociologisch en ruimtelijk vlak hebben de steenkoolmijnen een complete transformatie van het toen nog landelijke Genk teweeggebracht.

Nadat in 1902 de Leuvense professor André Dumont in Winterslag een eerste boring naar steenkool uitvoerde, werd in 1906 de concessie Genck - Sutendael toegekend aan de groep rond onder meer baron Evenence Coppée. Winterslag is de eerste Limburgse mijn die in productie gaat in 1917.

Vanaf dat ogenblik kent Genk, voorheen een kleine gemeente met 2.000 inwoners, een massale bevolkingstoename door inwijking van 'vreemde' arbeidskrachten. Genk groeit uit tot een bijzondere gemeente, gekenmerkt door een veelkleurige smeltkroes aan allerlei nationaliteiten, elk met hun eigen hecht verenigingsleven en hun eigen religie. Vooreerst Oost-Europeanen, later Italianen, Spanjaarden, Grieken en tot slot Turken en Marokkanen vinden hun weg naar de Genkse steenkoolmijnen. Winterslag wordt bovendien in sociaal opzicht als best georganiseerde mijn van het steenkoolbekken beschouwd.

the future is M!NE
 bouw C-M!NE
 steenkoolontginning
 bouw mijnsite
 bevolkingsgroei
 carboon

350.000.000

250.000.000

THE FUTURE IS MINE

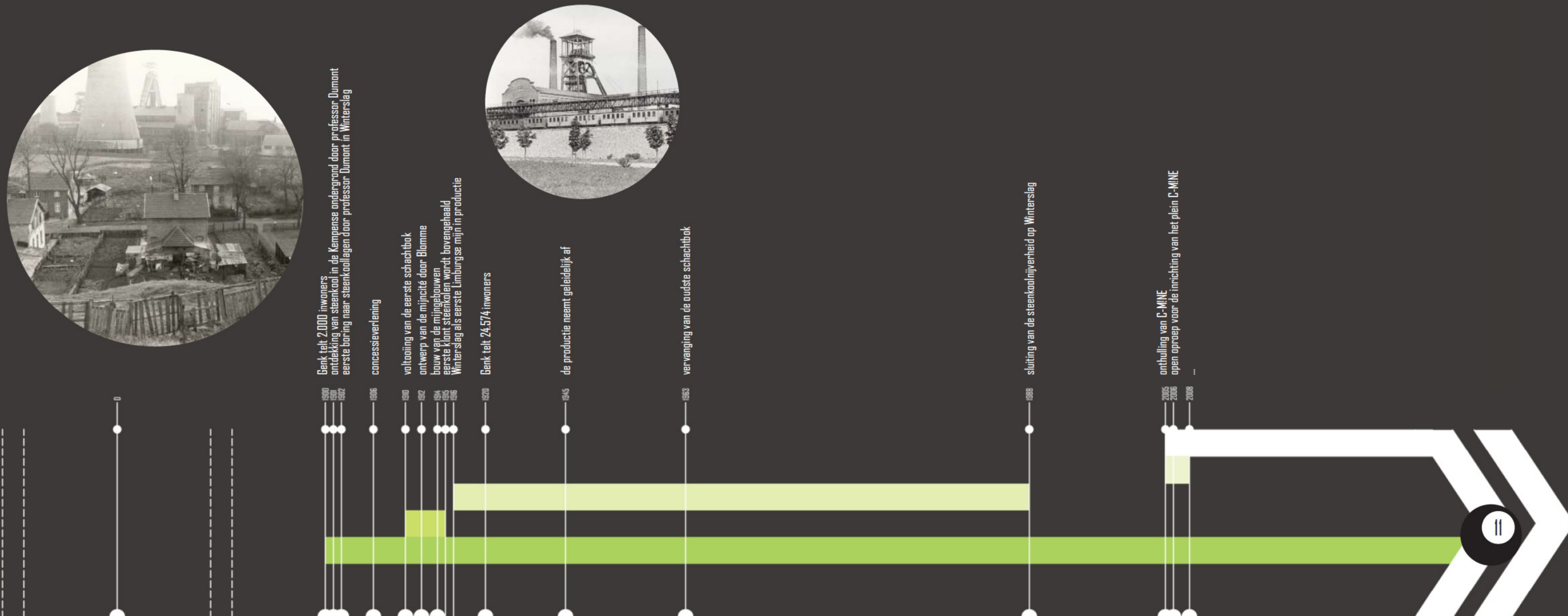
De mijnmaatschappij van Winterslag staat samen met de lokale bouwmaatschappij zelf in voor de bouw van de villa's voor de kaderleden, de modale woningbouw voor de mijnwerkers en de gemeenschapsvoorzieningen, zoals winkelstraten (Vennestraat), scholen, kerken, de bioscoop, de feestzaal, het sportcentrum met voetbal- en hockeyvelden enz. In 1912 legt de Brusselse architect Blomme zijn stedenbouwkundig plan voor Winterslag op tafel. Het plan is nagenoeg een blauwdruk van de Engelse tuinwijkfilosofie. Het ontstaan van de verschillende mijnicities ligt eveneens aan de basis voor de eigenaardige ruimtelijke structuur van de stad Genk, met een 'modern' centrum en verspreide woonkernen. De verschillende kernen worden omgeven en van elkaar gescheiden door brede groene gordels van naald- en loofbossen.

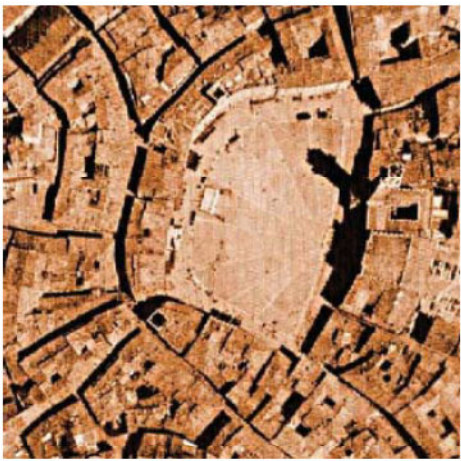
Vanaf 1945 neemt de ontginning en de productie van steenkool in Winterslag, maar ook elders, geleidelijk af. Een tweede industrialiseringsfase wordt ingeluid met de komst van grote bedrijven als Ford en ALZ, en een verschuiving van de tewerkstelling. Uiteindelijk wordt op 1 april 1988 de productie in Winterslag beëindigd.

Wat overblijft is een fascinerende, immense site, een bijzonder rijk industrieel patrimonium en een uitgebreid areaal aan mijngerelateerde bouwwerken en elementen (tuinwijken, voorzieningen, infrastructuren, landschappen enz.). De kleine en hoge schachtbokken

tekenen zich als ware industriële landmarks af op de rand van het Kempens Plateau. Het oorspronkelijke heidelandschap is er massaal aangeplant met naaldbomen in functie van de mijnbouw. De groenzwarte terrils vormen kale bergen in het glooiende zandige landschap.

De mijnindustrie heeft in het verleden in sterke mate haar stempel op de opmerkelijke ontwikkeling van Genk gedrukt. Ook in de toekomst zal het waardevolle mijnverleden een bijzondere rol blijven spelen in de zoektocht van de stad naar een nieuwe economie. In 2005, ongeveer 100 jaar na de ontdekking van steenkool in Winterslag en de start van een 'zwarte' en kleurrijke periode, werd immers het ambitieuze C-MINE gelanceerd. Als kerngegeven voor de herontwikkeling van de voormalige mijnsite werd gekozen voor creativiteit. C-MINE wordt een site die creativiteit opwekt en vormgeeft in industriële, artistieke en recreatieve producten, een site die zich profileert door vernieuwing, innovatie en een hoge belevingswaarde. C-MINE, van Coal naar Cultuur, (re)Creatie, Creativiteit en Cool.

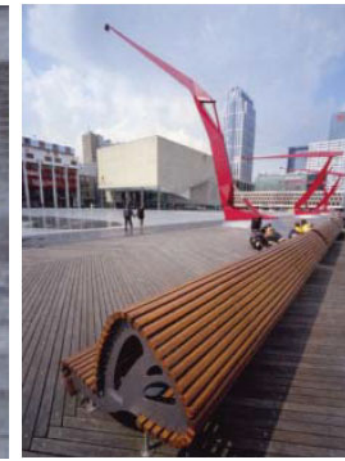

Piazza del Campo, Siena

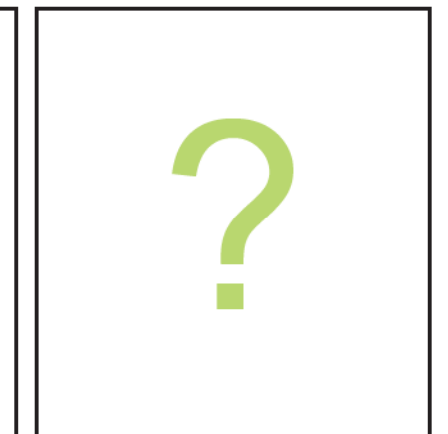
Schouwburgplein, Rotterdam

12

Federation Square, Melbourne

ZOEKTOCHT NAAR SCHAAL

Het plotse stopzetten en verdwijnen van de activiteiten op de mijnsite van Winterslag maakte de oorspronkelijke industriële machine tot een gigantische uiteengelegde industriële 'spookstad'. Na het afbreken van een aantal mijngebouwen, het opbreken van de infrastructuur en een grondige sanering van de ondergrond, is een immense, verwaarloosde vlakte achtergelaten. Het 'zwarte gat'.

Met de realisatie van het ambitieuze masterplan, dat nieuwe functies toekent aan de historische mijngebouwen en nieuwe hedendaagse activiteiten toevoegt, ontstaat een omvangrijk omsloten plein. Dit nieuwe plein (151 X 91,5 m) met een oppervlakte van 13.816 m², circa drie voetbalvelden groot, is wat betreft schaal bijzonder moeilijk te bevatten. Hoewel de oppervlakte van het nieuwe plein in verhouding met de monumentale schachtbokken een bepaalde harmonie vertoont, overstijgt de vlakte enige menselijke maat en schaal. De leegte is er structurerend. Een 'stedelijk' plein van dergelijke schaal, binnen een bijzonder geladen context, vraagt dan ook om een specifieke en speciale benadering.

Een verkenning en vergelijking van drie contextueel en vormgeeflijk totaal verschillende referentieprojecten, maar van een gelijkaardige schaal en grootte, laten toe de immense ruimte te begrijpen en te definiëren. Aan de hand van deze zoektocht naar schaal worden een aantal interessante uitgangshoudingen voor C-M!NE gedestilleerd.

Piazza del Campo | Siena, Italië 1327

In het midden van het Toscaanse Siena, waar drie heuvels in een dal samenkomen, ligt het middeleeuws plein Piazza del Campo. Het plein is waaivormig verdeeld in negen sectoren, refererend naar de Raad van Negen. Het oppervlak loopt hol waardoor het plein op een schelp lijkt. Op het hoogste punt bevindt zich de Fonte Gaia. Recht tegenover de fontein, richt het komvormige plein zich naar de monumentale Palazzo Pubblico. De statige toren van het stadhuis, de Torre del Mangia met een hoogte van 102 meter, onderstreept de vroegere status van de stad. De specifieke vorm, de hellende topografie en het zicht op het Palazzo maken van het gehele plein een aangenaam zitoppervlak. De randen van het plein zijn bezaaid met feestelijke terrassen.

- **Oppervlakte:** 18.910 m²
- **Ruimtelijke context:** centrum van een middeleeuwse organisch gegroeide stad, begrensd door een gesloten wand van hotels, cafés en restaurantjes, monumentaal stadhuis
- **Functies en gebruik:** permanente horeca aan de rand, toeristische evenementen (Palio delle Contrade), ontmoetingsplek voor toeristen en bewoners.
- **Materialisering:** gebakken kleiklinker in visgraatverband.

Schouwburgplein | Rotterdam, Nederland 1995

Het Schouwburgplein is gelegen in het hart van de 'moderne' stad Rotterdam en omgeven door winkels, het stadstheater De Doelen, de stedelijke concertzaal en een bioscoop. Het plein is geïnterpreteerd als het podium van de stad, met de zich dynamisch ontwikkelde skyline van Rotterdam als decor. Het ontwerp benadrukt de leegte waarin het grondvlak is geactiveerd. Het podium is 35 centimeter boven het straatniveau getild, ontworpen als interactieve publieke ruimte, flexibel in gebruik. Het plein heeft een mozaïek aan vloermaterialen, afhankelijk en inspelend op de bezonning. De zitzone met de lange pleinbank bestaat uit warme materialen als hout en rubber, de pleinvloer uit epoxy gietvloer en metalen panelen. Het plein heeft vier opvallende hydraulische lichtmasten, die elk uur veranderen van configuratie.

- **Oppervlakte:** 16.520 m²
- **Ruimtelijke context:** centrum van een naoorlogse, heropgebouwde stad, hedendaagse context met stadsschouwburg, winkels, bioscoop en ondersteunende horeca
- **Functies en gebruik:** de leegte als grootschalige activiteiten- en evenementenruimte, ontmoetingsplek voor bewoners
- **Materialisering:** diverse hedendaagse materialen als hout, rubber, epoxy, metaal enz.

Federation Square | Melbourne, Australië 1997

De stad Melbourne is met haar vele tuinen en parken bijzonder ruim opgezet. Hierdoor ontbrak een eigenlijk kloppend hart in het centrum van de stad. Het nieuwe Federation Square, gelegen aan de rand van de historische binnenstad en gebouwd bovenop een spoorwegbundel met zicht op de zuidelijk gelegen Yarra rivier en de botanische tuinen, vervult zijn rol als bruisend centrum voor de stad. De concentratie van musea, hippe bars en trendy restaurants in een hedendaags architecturaal kader oefent een opmerkelijke aantrekkingskracht uit op inwoners en bezoekers van de stad. Het plein, als symbool voor het honderdjarig bestaan van de Australische federatie, lijkt te zweven en tezelfdertijd de omliggende expressieve gebouwen te omhelzen. In het zonlicht lijkt het alsof het plein in brand staat, door de gemêleerde vloer van rode, oranje en okerkleurige natuurstenen.

- **Oppervlakte:** 8.750 m²
- **Ruimtelijke context:** aan de rand van de historische binnenstad en de 19de eeuwse gordel, hedendaagse activiteiten als musea, shops en horeca op het plein
- **Functies en gebruik:** voornamelijk voor evenementen, uitgangsbuurt
- **Materialisering:** natuurstenen vloer als kunstwerk.

C-M!NE | Genk 2007

C-M!NE heeft, in tegenstelling tot voorgaande pleinen van vergelijkbare schaal, een geheel andere ruimtelijke context. Enerzijds is C-M!NE niet gelegen in of aan de rand van de eigenlijke stad. Hoewel (hoog)stedelijke functies duidelijk aanwezig zijn en geconcentreerd worden op de site, ontbreekt een traditionele stedelijke context (hoge dichtheid, weinig open en groene ruimten, beperkte oppervlakten enz.) als bij voorgaande pleinen. Deze nieuwe vorm van stedelijkheid, bovendien typerend voor de hele stad Genk, creëert een uitdagende nieuwe context. Anderzijds is de genius loci van het mijnverleden bijzonder historisch en emotioneel geladen, en verschilt deze sterk met de nieuwe creatieve uitdagingen.

- **Oppervlakte:** 13.500 m²
- **Ruimtelijke context:** industrieel mijnverleden buiten de stad, omgevormd tot centrum van creativiteit met cultuurcentrum, bioscoop, school, bedrijvigheid en horeca
- **Vooropgestelde functies en gebruik:** nadruk op creativiteit, evenementen.

INTERPRETATIE VAN DE OPDRACHT

Voorgaande analyse en oefening leiden tot een eigen interpretatie van de opdracht. Deze herinterpretatie geeft meteen aanleiding tot het formuleren van nieuwe uitgangspunten en uitdagingen voor de ontwerpopdracht. Het is daarbij niet de bedoeling fundamenteel af te wijken van de vooropgestelde doelstellingen van de stad Genk. Veeleer wordt getracht de opdrachtformulering te verduidelijken, te detailleren en te zoeken naar de juiste context en ontwerppattitude voor het wedstrijdontwerp.

FASCINATIE VOOR DE LEEGTE

De verschillende referentiepleinen, zowel historisch als hedendaags, zijn duidelijk vanuit een ontwerpende attitude vormgegeven. Zonder overdaad aan nutteloze ingrepen en versieringen, treedt de ontwerper op de achtergrond en laat de ruimte voor zich spreken. De ruimte mag (weer) ruimte zijn. Door het ontdoen van alle kleinschalige en overbodige elementen respecteren de verschillende ontwerpen de grootsheid van de ruimte. Licht en lucht zijn waardevolle ingrediënten van de fascinerende ruimte. Subtiele ingrepen, als accenten, zichten, topografie enz., zijn gesitueerd op een logische en weloverwogen plaats in de ruimte, maar dringen zich nooit op aan de gebruiker. De invulling en de toe-eigening van de leegte zijn steeds volledig vrij en flexibel.

Het ontwerpteam wenst C-MINE als leegte te benaderen. Een ruimte waarin, afhankelijk van de seizoenen en het tijdstip van de dag, verschillende activiteiten kunnen plaatsvinden en pleinbezoekers naar eigen behoeven de ruimte kunnen koloniseren en eigen maken. De ruimte wordt aangeboden.

CONTEXTUALITEIT EN RUIMTELIJKE DIALOOG

Bovenstaande referentieprojecten situeren zich binnen een specifieke ruimtelijke context en spelen op een innovatieve manier in op de aanwezige ruimte. De inrichting van de publieke ruimte is nooit vrijblijvend, maar vertelt een verhaal zonder historiserend te zijn. In Siena verwijst onder meer de negendelige waaiervorm naar het middeleeuwse stadsbestuur. In Rotterdam biedt de hedendaagse vormgeving van het podium een antwoord op de alledaagse stedelijkheid van een moderne stad. Tot slot refereert de materialisering van Federation Square naar het Australische droge landschap. De inrichting van het plein ondersteunt de eigenlijk betekenis.

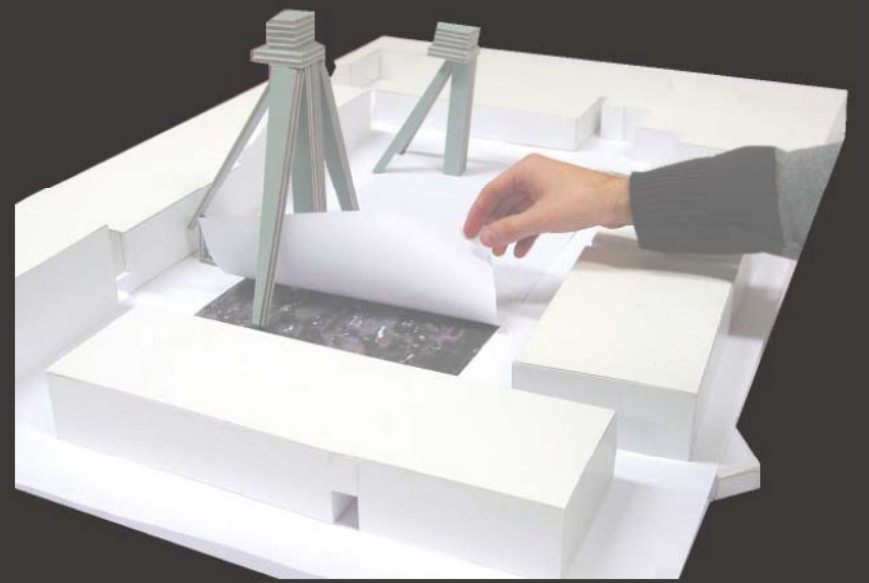
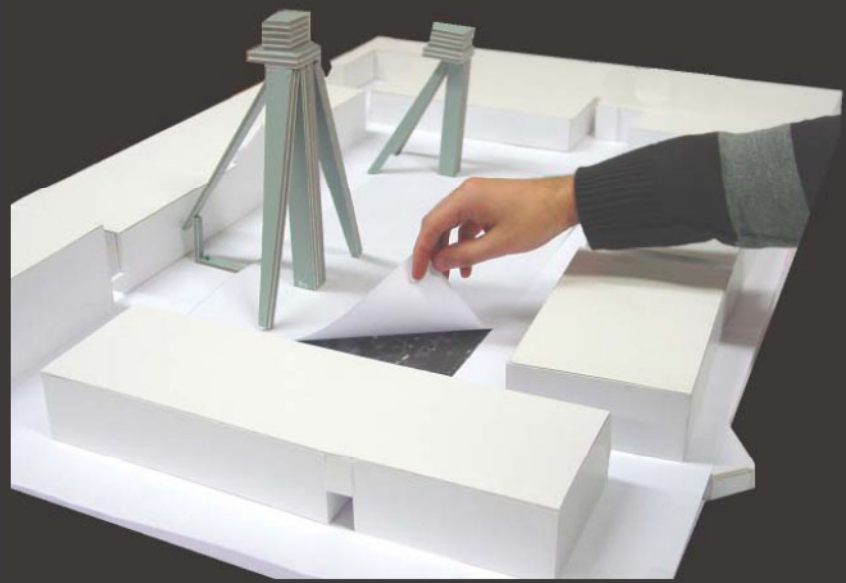
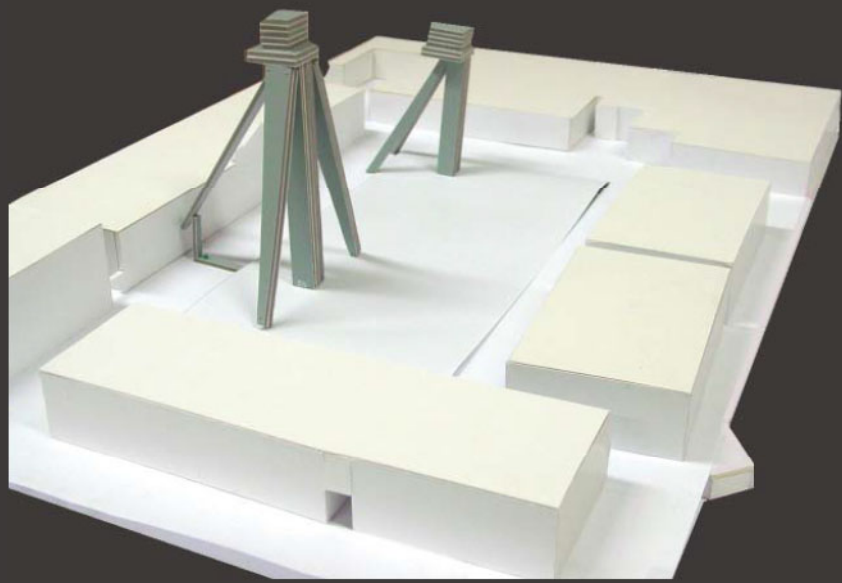
Ook C-MINE vertelt een verhaal. De geladen genius loci, het 'donkere' verleden en de frisse toekomst, bepalen in sterke mate de beleving en de inrichting van het nieuwe plein.

NIEUW STEDELIJKE CONTEXT ALS UITDAGING

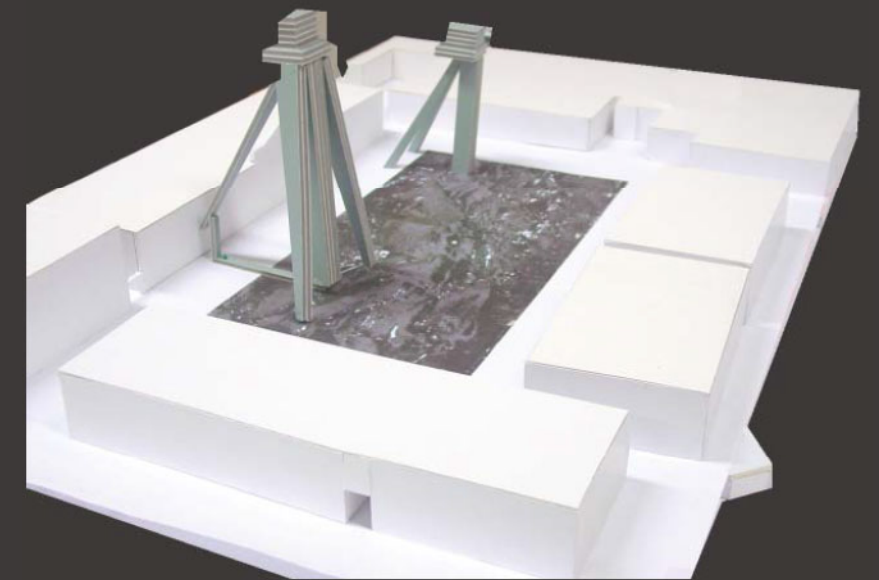
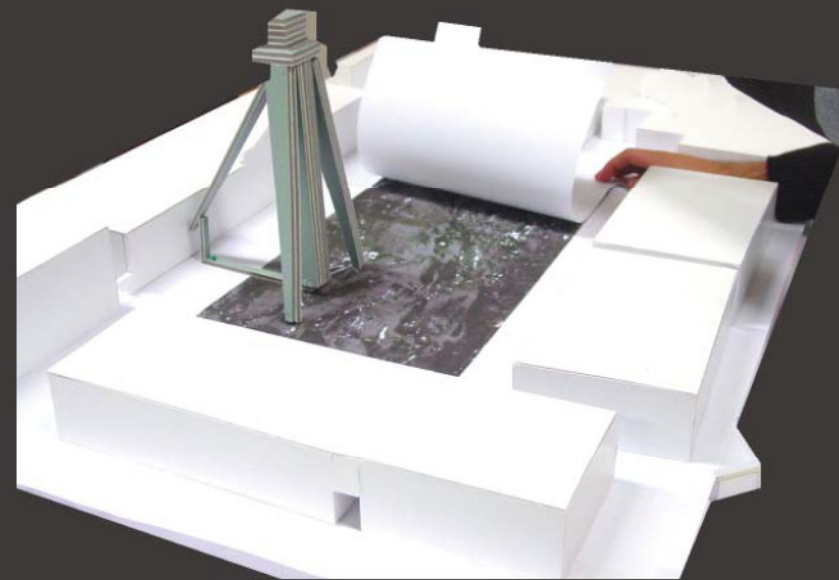
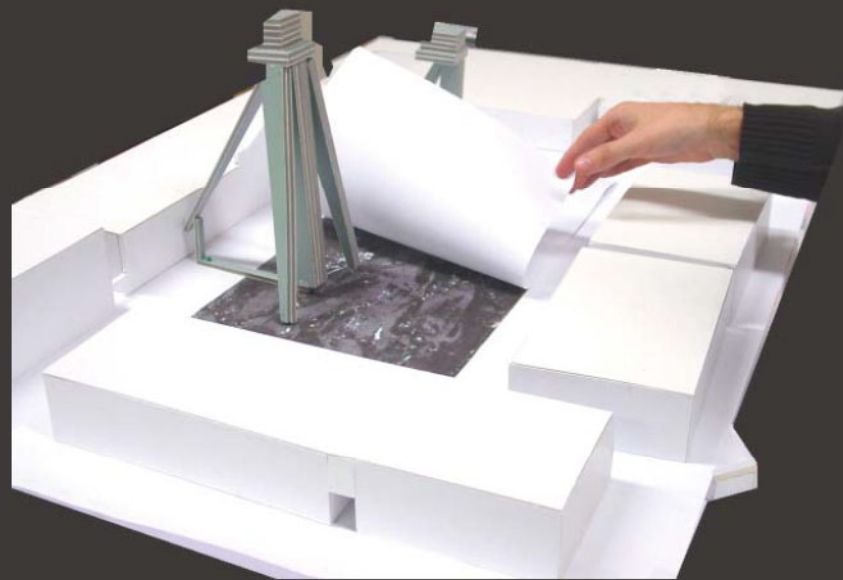
Een traditionele stadscontext ontbreekt op C-MINE. De aangehaalde referentiepleinen verschillen in die zin in sterke mate met de veeleer perifere ligging van C-MINE. Zij zijn immers steeds gelegen in de directe nabijheid van stadscentra met een hoge dichtheid aan potentiële gebruikers van de publieke ruimte. Hoewel verschillende (hoog)stedelijke functies en activiteiten het nieuwe plein begrenzen, zal mede door de afwezigheid van een traditioneel stedelijk weefsel de definitie van een plein worden bijgestuurd. Een traditioneel ontworpen stedelijk plein zal binnen deze specifieke context (schaalgrootte, nieuwe stedelijkheid, industrieel erfgoed enz.) nauwelijks een voldoende antwoord kunnen bieden.

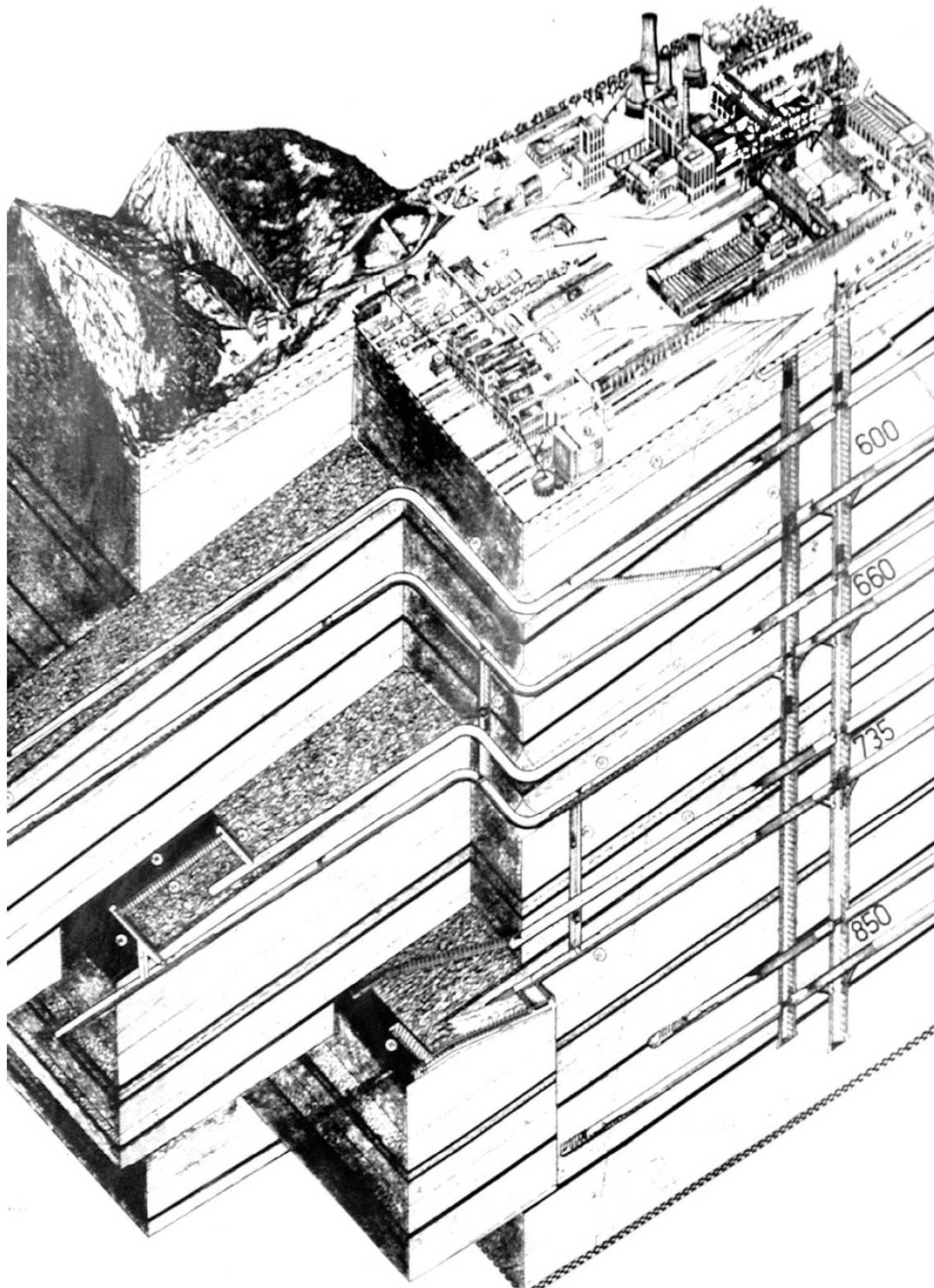
Het ontwerpteam gaat uit van een 'nieuw stedelijke' context. Als een geïsoleerde culturele en creatieve knoop in een netwerk van (stedelijke) kernen dient C-MINE ruimtelijk (fysiek en visueel) verankerd in de directe en verdere omgeving. De verbinding met en de verankering in het aanwezige en toekomstige woonweefsel, het landschap en de verbinding naar het stadscentrum van Genk zijn levensnoodzakelijke schakels in het hedendaagse stedelijk netwerk. Het ontwerpteam stelt bovendien dat C-MINE een bijzondere aantrekkingskracht dient uit te oefenen, en dit op lokaal niveau alsook ver daarbuiten.

02 | ANTWOORD

MIND THE ROCK

MIND THE ROCK

Aan de hand van een zorgvuldige historische en ruimtelijke analyse doorgrondt het ontwerpteam de exacte noden van het nieuwe plein en de ruimte, de beperkingen en gevoeligheden. Als antwoord op de ontwerpvrage en de specifieke context mag het nieuwe stedelijke plein niet enkel een deurmat zijn voor de aangrenzende publieksaantrekkende activiteiten en functies. In geen geval wenst het ontwerpteam een traditioneel stedelijk plein te ontwerpen, louter als conventionele esthetische compositie en schakering van verschillende pleinelementen, te ontwerpen.

Ook het plein an sich moet een uitdaging zijn, een te exploreren vlakte. Niet enkel de omliggende functies kennen een grote publieksaantrekkende, ook het nieuwe plein is een van de verschillende uitnodigende attracties. Het nieuwe stedelijke plein zal niet alleen spektakel faciliteren, maar zal zelf ook spektakel zijn. Het plein moet voldoen aan de verwachtingen van het publiek dat op zoek is naar beleving, creativiteit en ontspanning. Veranderend doorheen de dag en de seizoenen, moet het plein ruimte bieden aan verschillende activiteiten en vormen van toe-eigening. Het ontwerpvoorstel gaat verder dan een plein, enkel als doorgangruimte of knoop van toekomstige looproutes. Het nieuwe plein moet ook zelf plaats van bestemming zijn, plaats voor ontmoeting en creatie.

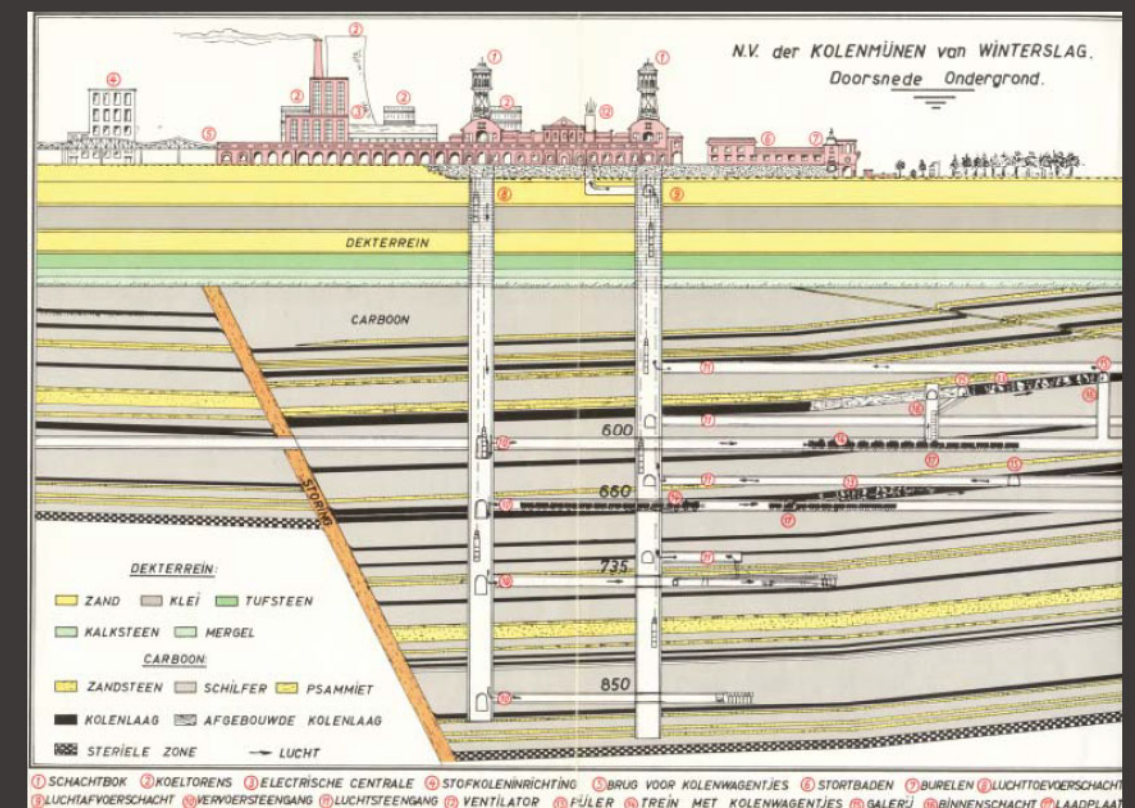
Onze ambitieuze visie streeft naar een integratie van de gewenste functies en het programma van eisen binnen een helder, eenduidig, totaal en eerlijk ontwerpidee. 'Mind the rock' is de sleutel tot het oplossen van de verschillende ontwerpvragestukken.

Het ontwerpteam wenst de ondergrond, de diepe wortels, hetgeen daadwerkelijk aan de basis ligt van de ontwikkeling van Genk en later C-MINE en decennialang de hele regio heeft bepaald en getransformeerd, bloot te leggen, tastbaar en toonbaar te maken, en opnieuw een belangrijke betekenis toe te kennen. Het uitnodigende plein wordt een uitsnede waarin de historische lagen daadwerkelijk en zonder schroom dagzomen. De zandige bovenlaag wordt verwijderd om de donkere, ruwe schilfer- en steenkoollagen te ontsluiten. Het 'zwarte goud' wordt een werkelijk juweel. Het nieuwe plein, georkestreerd en belicht vanuit de 'onderwereld', toont de historische rijkdom die ooit volledig bedekt was en richt zich volop naar de toekomst. Het letterlijk 'herontdekken' van het mijnverleden.

De subtiele topografie van het massieve pleinoppervlak legt, zonder dwingend te zijn, gewenste looproutes vast. Het microreliëf creëert intimiteit en onverwachte, geënceneerde zichten naar de pleinvanden en de omgeving. Vloeiende grasvlakken, ondiepe plassen, monumentale slanke bomen, randen enz. werken in harmonie.

Later zal blijken dat het zichtbaar maken van de ondergrondse steenkoollagen eenvoudige, subtiele, doch doordachte antwoorden zal bieden op:

- de waterproblematiek, de opvang en infiltratie van het hemelwater
- natuur en ecologie
- het intensief en passief gebruik voor georganiseerde en informele activiteiten
- de beleving van de ruimte met zowel openheid als intimiteit
- de integratie van het kleinschalige pleinmeubilair.

verhoogd waterbassin als aanzet tot de installatietuin

semi-publiek, verdiepte tuinen

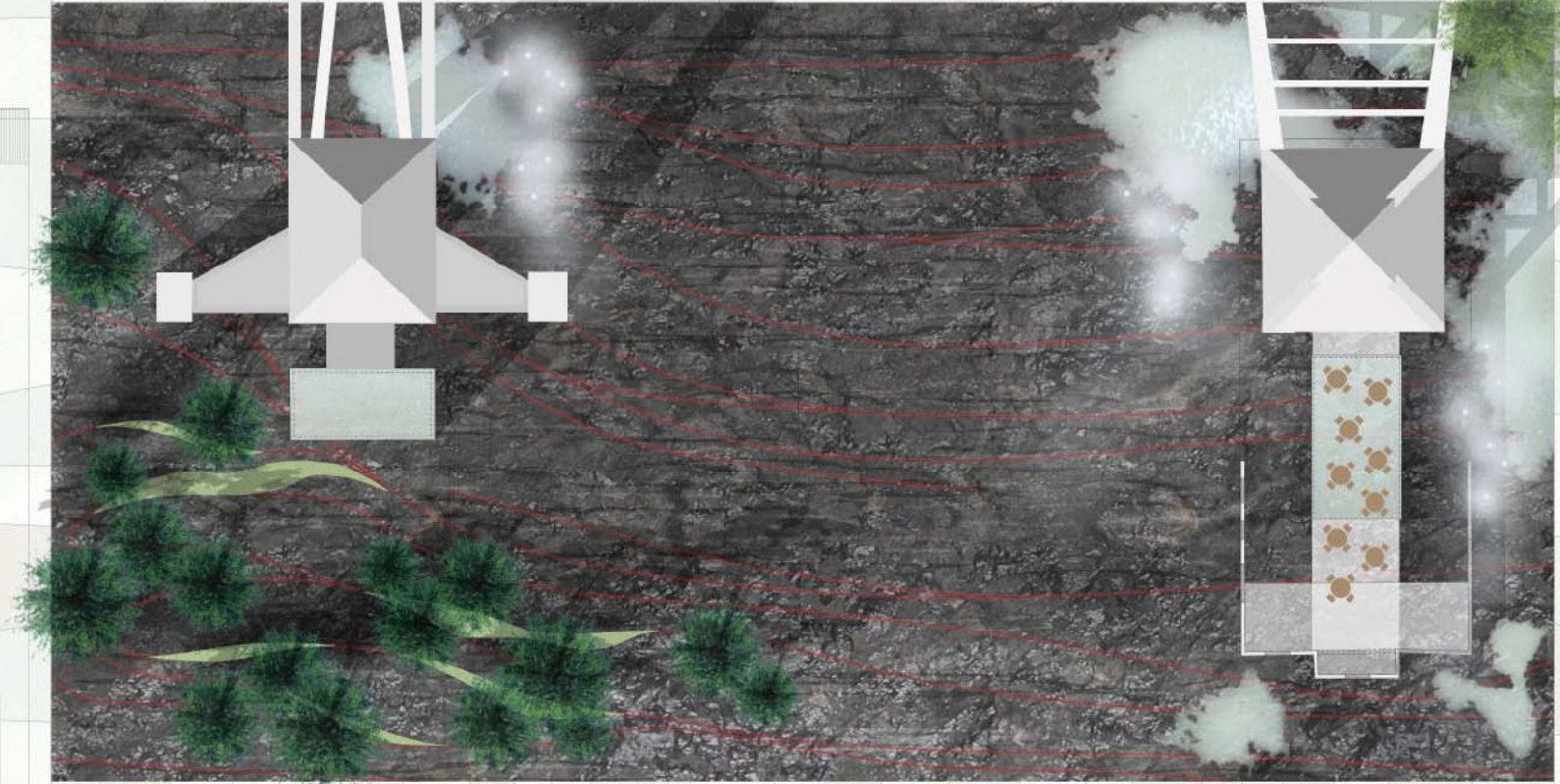
uitgebreide terraszones creëren levendigheid op de boardwalk

een verdiept gazonvlak met zitrand en verstrooide bomen verschaalt de ruimte

verstuivers omhullen de schachtbokken en ruïne in een mysterieuze nevel

organische waterspiegels reflecteren de monumentale schachtbokken en de gerestaureerde ruïne

twee subtiele rijsporen leiden naar de diensttoegang

een transparant horecapaviljoen versterkt de aanwezige activiteiten op het plein

22

een gloeiend gazonvlak als onderdeel van de woonwijk overbrugt de niveauverschillen

graskrassen als zachte zit- en ligheuvels

naaldbomen filteren het zonlicht en refereren naar het mijnverleden

brede boardwalk in beton met ruimte voor terrassen, voertuigen en hulpdiensten

glazen paviljoen als toegang tot ondergrondse mijnpijler

gloeiende parkaanleg vormt de representatieve toegang tot de woonwijk

opengewerkt zicht naar ruïne en schachtbok als indrukwekkende toegang tot C-MINE

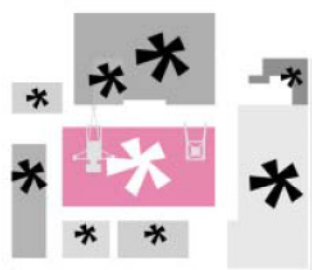
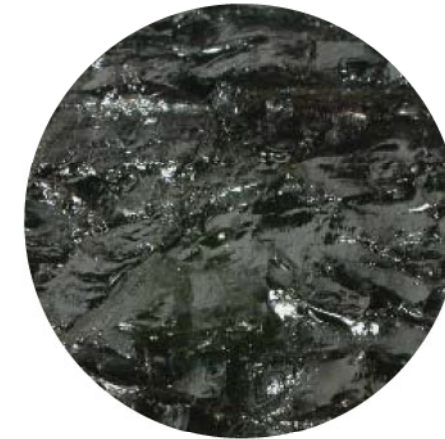

SCHETSONTWERP

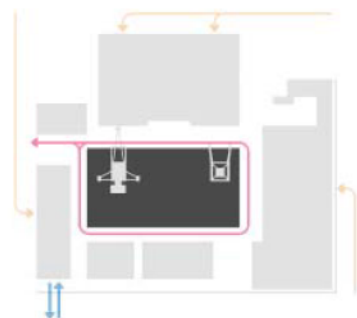
Via één eenvoudig, allesomvattend en krachtig gebaar wenst het ontwerpteam een helder en eigenzinnig antwoord te bieden op de verschillende dimensies van de ontwerpvrage. Bewust wordt een ongrijpbare realiteit van enorme omvang voorgeschoteld.

'Mind the rock' is het zwarte goud. Centraal in de nieuwe ruimte wordt het beeld van een nog te ontginnen en exploreren steenkoollaag opgeroepen. Een verdiept, organisch, glooiend, vloeiend, ingesleten, geplooid, gebroken, nonchalant en donker oppervlak van natuursteen verwijst naar de gelaagde steenkool als een vorm van artificiële ecologie. Dit ruwe pleinoppervlak staat in schril contrast met de strak omgevende felwitte boardwalk. Deze horizontale, vlakke plint, opgevat als ruime functionele zone met terrassen, geeft toegang tot de verschillende aangrenzende creatieve functies. De driedimensionale vorm van de centrale dagzomende steenkoollaag is nauwkeurig bestudeerd en ontworpen. Ter hoogte van belangrijke looplijnen en assen sluit het donkere plein naadloos aan op de boardwalk, waardoor doorlooproutes en toegangen tot het centrale pleingedeelte eenvoudig worden gerealiseerd. In de overige randzones is het centrale glooiende pleinoppervlak enigszins verdiept gelegen, waardoor interessante zitranden ontstaan. De topografie en het microreliëf van het donkere vlak creëren voortdurend een andere beleving en ervaring van de ruimte. Elke stap op het plein is een bewuste stap, een keuze.

Het plein eist een actieve houding van de bezoeker. De unieke, contextuele vormgeving daagt de gebruiker uit de uitgestrekte ruimte en leegte te koloniseren. Nieuwe functies op het plein geven alvast het juiste voorbeeld. Een nieuw transparant en frivool horecapaviljoen, onder de losvloer van de ruïne, verruimt de mogelijke activiteiten op het plein. Vanaf het dakterras, boven op de losvloer, heeft men een prachtig zicht op het plein en de uitgestrekte mijnsite. De compacte, maar verticale architectuur van het nieuwe horecapaviljoen verzekert een continue doorwaadbaarheid en bereikbaarheid van de ruïne. Het ruwe pleinoppervlak loopt door in de ruïne en het paviljoen. In het metalen framework van Schacht I wordt een tweede glazen paviljoen ondergebracht. Het paviljoen verzorgt, pal onder de indrukwekkende schachtbok, de toegang tot de ondergrondse mijnpijler. Deze is gekoppeld aan de reeds bestaande tunnel richting badzaal. Aan de zuidelijke rand van het plein, op het nog te ontwikkelen perceel, stelt het ontwerpteam een sportieve invulling als fitness- of squashruimte voor.

het plein als attractie en beleving

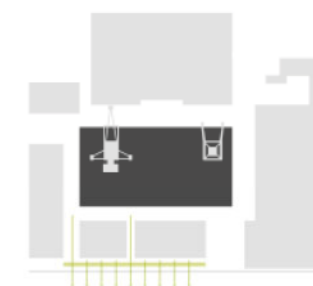
het plein met toegangen op verschillende schaalniveaus

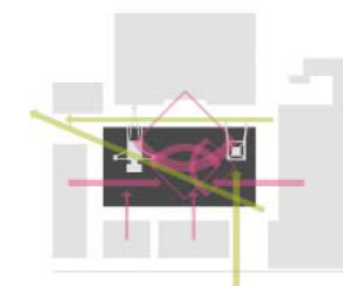
aaneengeschakelde groenelementen als groene omarming

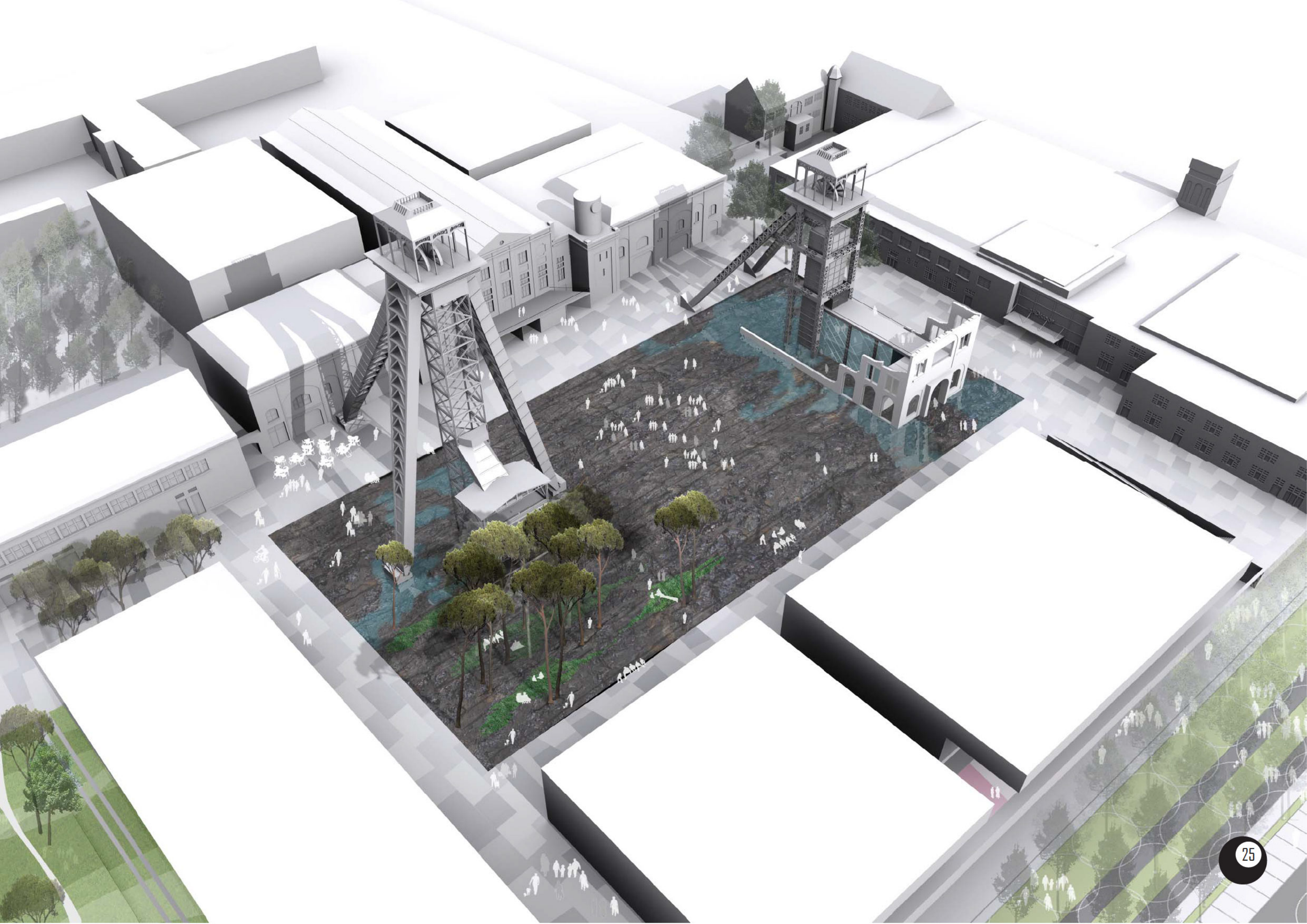
het plein en de inrichting, gekenmerkt door monumentale bakens

het stadsbalkon als blik naar de stad

het plein met een visuele verankering door interne en externe zichten

(BOVEN)MENSELIJKE SCHAAL EN MAAT

Inspelend op de gigantische schaal en maatvoering van de site en de voormalige industriële activiteiten, wordt de uitgestrektheid van de ruimte en de leegte behouden en tot emotie verheven. Het ontwerp benadrukt het belang van de leegte. De eerste indruk van het uitgestrekte nieuwe plein en het hevige contrast tussen het gesloten mijnbastion en de open vlakte zijn overweldigend. De enorme, monumentale schachtbokken staan verankerd in een donker, ruw massief van natuursteen, omgeven door een brede felwitte boardwalk. Bij het betreden van het 'zwarte goud' wordt echter snel duidelijk dat het pleinoppervlak bezaaid is met subtiele ontwerpelementen en inrichtingsdetails. In het oosten en westen creëren geraffineerde modulaties van het steenoppervlak, gebaseerd op de intrinsieke kenmerken van de steenkoollagen, alsnog intiemere zones op mensenschaal. In het westen wordt een zone met zitkuilen en zitheuvels gekoppeld aan de schoolingang. In het oosten sluit het geaccidenteerd verdiept reliëf aan bij de terraszone van de bioscoop en de gerestaureerde ruïne. Deze intieme, kleinschalige zones maken door eenzelfde materialisering onopvallend deel uit van het grote pleingeheel.

26

zicht op de leegte in harmonie met de monumentale schachtbok

zicht op de intiemere zones aan de academie

DECORWISSELINGEN

C-M!NE staat voor de sensatie van het ongeprogrammeerde, het geven van vrijheid aan creativiteit en innovatie. Het doordacht ontwerp en de gedetailleerde modulatie van het massieve pleinoppervlak bieden een interactieve publieke ruimte aan, flexibel in gebruik en schaal, waarop bezoekers, scholieren, professoren, bewoners, kunstenaars en managers elkaar ontmoeten en een creatieve kruisbestuiving ontstaat. De creativiteit die aanwezig is zowel in de omringende gebouwen als op het plein zelf, vindt plaats tegen een steeds wisselend decor, steeds in evolutie onder invloed van de dag en de seizoenen.

Het stedelijk plein biedt ruimte en vrijheid. Het plein zal gastheer zijn voor verschillende activiteiten en evenementen van uiteenlopende schalen. Grootschalige evenementen als Genk on Stage, het Open Air filmfestival, het BMX- en skate event enz. vinden plaats op de centrale open ruimte, geflankeerd door de twee monumentale schachten. Het massieve pleinoppervlak is zo vormgegeven dat het steenoppervlak voor een optimale zichtbaarheid licht afhelt richting cultuurcentrum. Het monumentale mijngebouw doet dienst als feestelijk decor.

Kleinschalige evenementen als recepties, presentaties, openluchtlessen en informele vergaderingen vinden plaats in de intiemere zone aan de school. Contactpunten voor elektriciteit, tenthaken enz. zijn voorzien in het pleinoppervlak waardoor een flexibele opbouw en invulling mogelijk is.

Door de hoofdzakelijk verdiepte configuratie van het natuurstenen pleinoppervlak ten opzichte van de horizontale boardwalk, ontstaan informele zitranden voor dagelijkse activiteiten als lunch- en koffiepauzes, en romantische dates.

PRIKKELENDE ZINTUIGEN

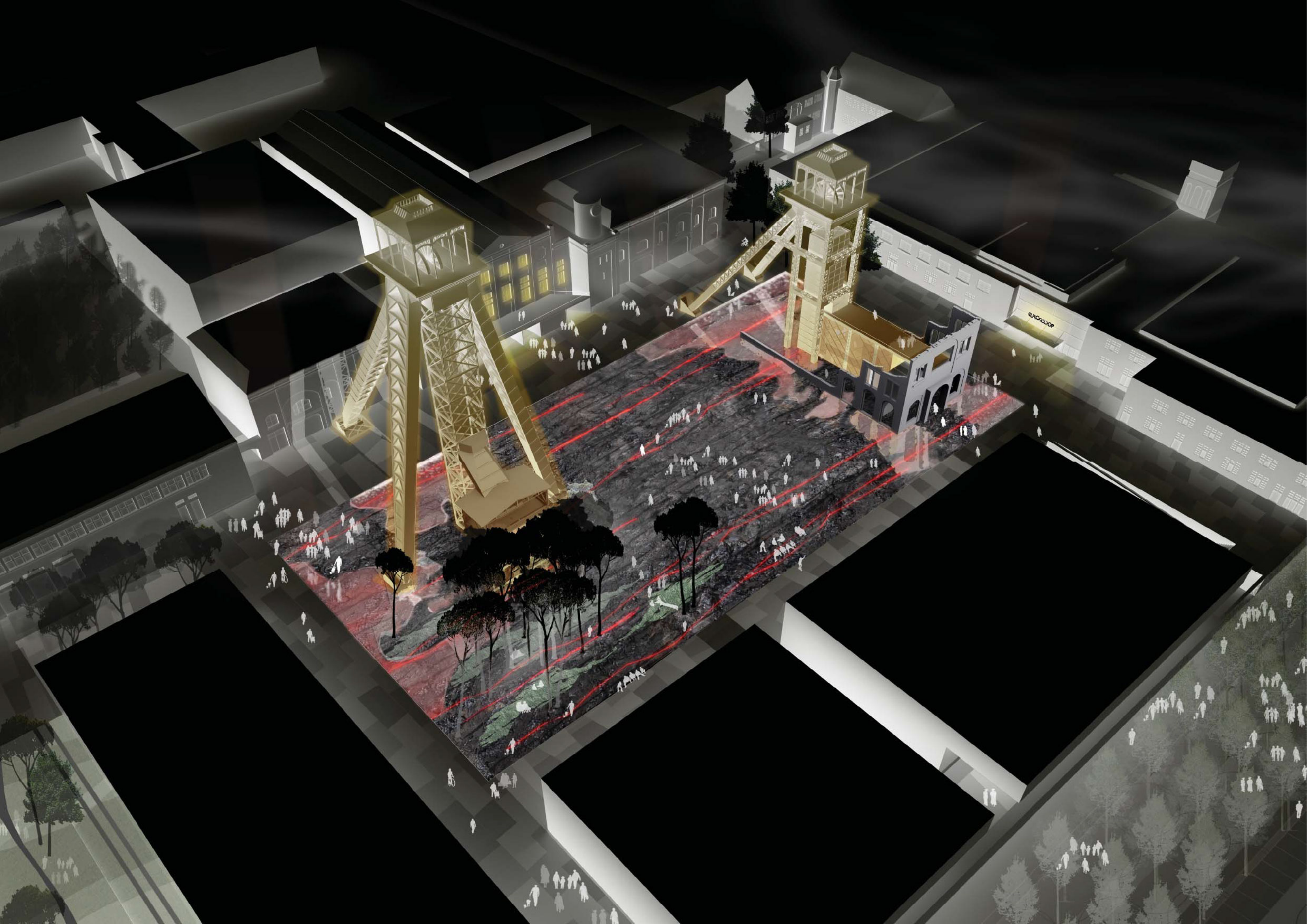
C-MINE is prikkelend. Het pleinontwerp is continu in transformatie. Daardoor zet het aan tot verkenning en exploratie, en het speelt in op een maximale zintuiglijke ervaring. Het gevraagde evenementenplein wordt hierdoor een geweldig evenement op zich.

Het opvallende contrast tussen de felwitte betonnen boardwalk en het zwarte steenplein benadrukt de symboliek van twee werelden. Het donkere, massieve en verdiepte pleinoppervlak verwijst naar de ondergrond en het 'zwarte goud', terwijl de heldere boardwalk toegang geeft tot de nieuwe creatieve invullingen van het industrieel patrimonium. 's Avonds verlicht de overstekende rand van de boardwalk subtiel het verdiepte plein. Elk kleinste niveauverschil of microreliëf wordt in een subliem spel van licht en schaduw geaccentueerd. Bovendien lichten rode aders als nerven op in het zwarte plein. Een mysterieuze pulserende rode gloed van hete steenkool verspreidt zich over het stenen oppervlak. Vanaf het balkon van het cultuurcentrum krijgt de bezoeker een theateraal zicht op het weidse plein.

32

Tijdens warme zomerdagen warmt het donkere plein aangenaam op, om tot in de late uurtjes haar warmte opnieuw af te staan. Tijdens zomerse buien verdampen de regendruppels meteen bij aanraking van het warme pleinoppervlak en ontstaat een sfeervolle mist van waterdampen. Het overige hemelwater wordt opgevangen in verschillende verdiepte zones op het plein. Deze plassen situeren zich in de directe omgeving van de schachtbokken en de ruïne, en weerspiegelen de monumentale bouwwerken en het felle zonlicht. Technisch kunnen de plassen afzonderlijk van elkaar worden geledigd en via een ingenieus pompsysteem opnieuw gevuld. Het waterpeil in de plassen alsook de positie van het water op het plein kunnen aldus afhankelijk van de gewenste activiteiten en configuratie worden aangepast en veranderd. Speelse waterverstuivers creëren een verfrissend, zwevend mistgordijn over de watervlakken en omarmen de schachtbokken en de ruïne. 's Avonds kleurt het water op het plein eveneens verleidelijk rood.

Aansluitend bij de school wordt het ruwe stenen pleinoppervlak afgewisseld met zacht golvende frisgroene gazonstroken. De groene krassen in het 'zwarte goud' accentueren de intiemere sfeer en nodigen uit om te worden gebruikt als zit- en ligheuvels. Een transparant naaldendak van grove den (*Pinus sylvestris*) filtert het zonlicht en werpt een lichte schaduw op de heuvels. De wintergroene naaldbomen refereren naar de voormalige mijnactiviteiten en de massale naaldhoutaanplantingen voor het winnen van stuthout voor de mijnbouw. Aan de overzijde van het plein, in het oosten, schitteren de bestaande linden goudgeel in de herfstzon.

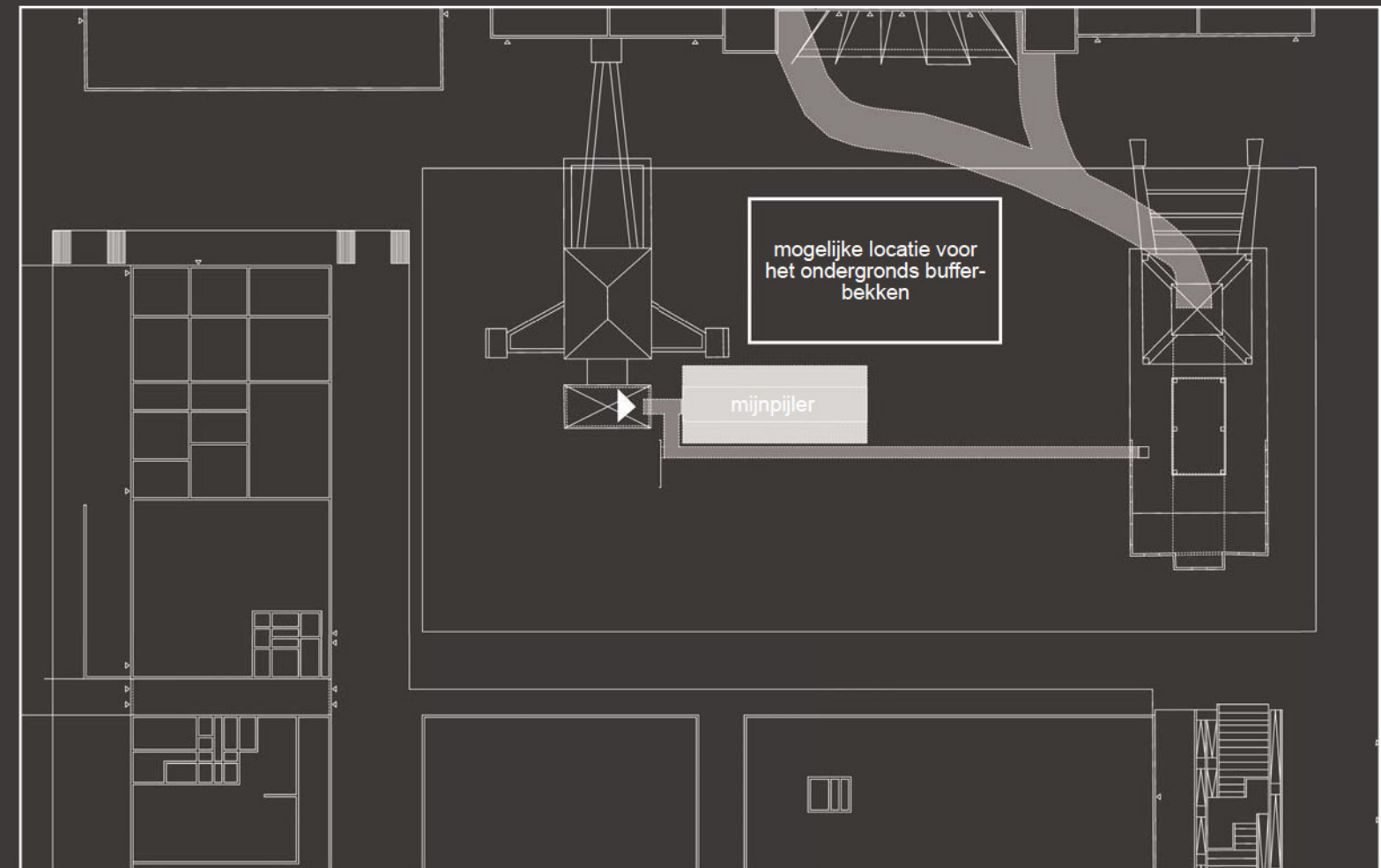
DE ONDERWERELD

De mijnpijler, zoals gevraagd in het programma van eisen, wordt niet op het nieuwe plein geïntegreerd. Het ontwerpteam wenst de mijnpijler veeleer ondergronds te koppelen aan de bestaande gang tussen de eerste schachtbok en de voormalige badzaal. De toegang tot de mijnpijler wordt verzekerd via een nieuw transparant gebouwtje aan de voet van de schachtbok. Bovengronds zou immers de schaal en het uitzicht van de mijnpijler afbreuk doen aan het uiteengelegde plein.

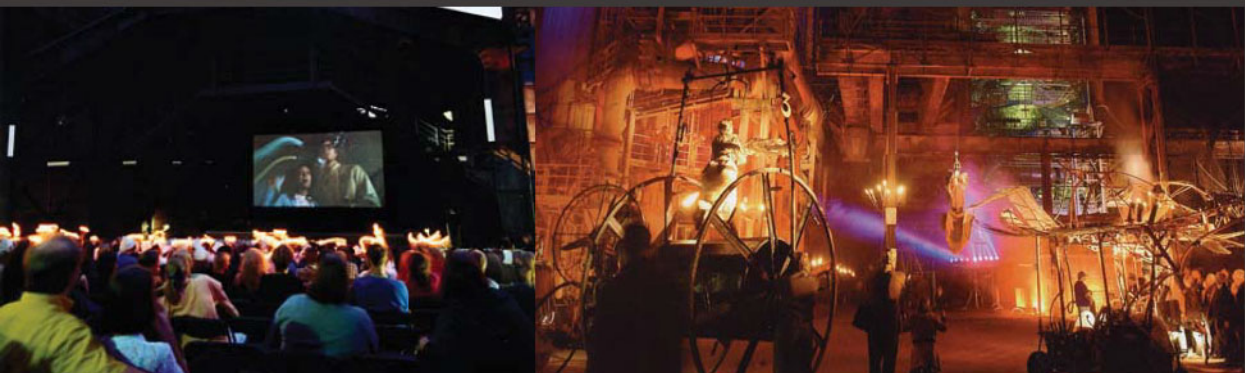
Door het koppelen van de mijnpijler aan de bestaande onderaardse gang, ontstaat centraal onder het plein een vrije ruimte die kan worden ingevuld door een groot wateropvangbekken. Deze centrale container doet enerzijds dienst als bluswaterreservoir. Anderzijds wordt het hele systeem van wateropvang in functie van de transformerende plassen hieraan gekoppeld.

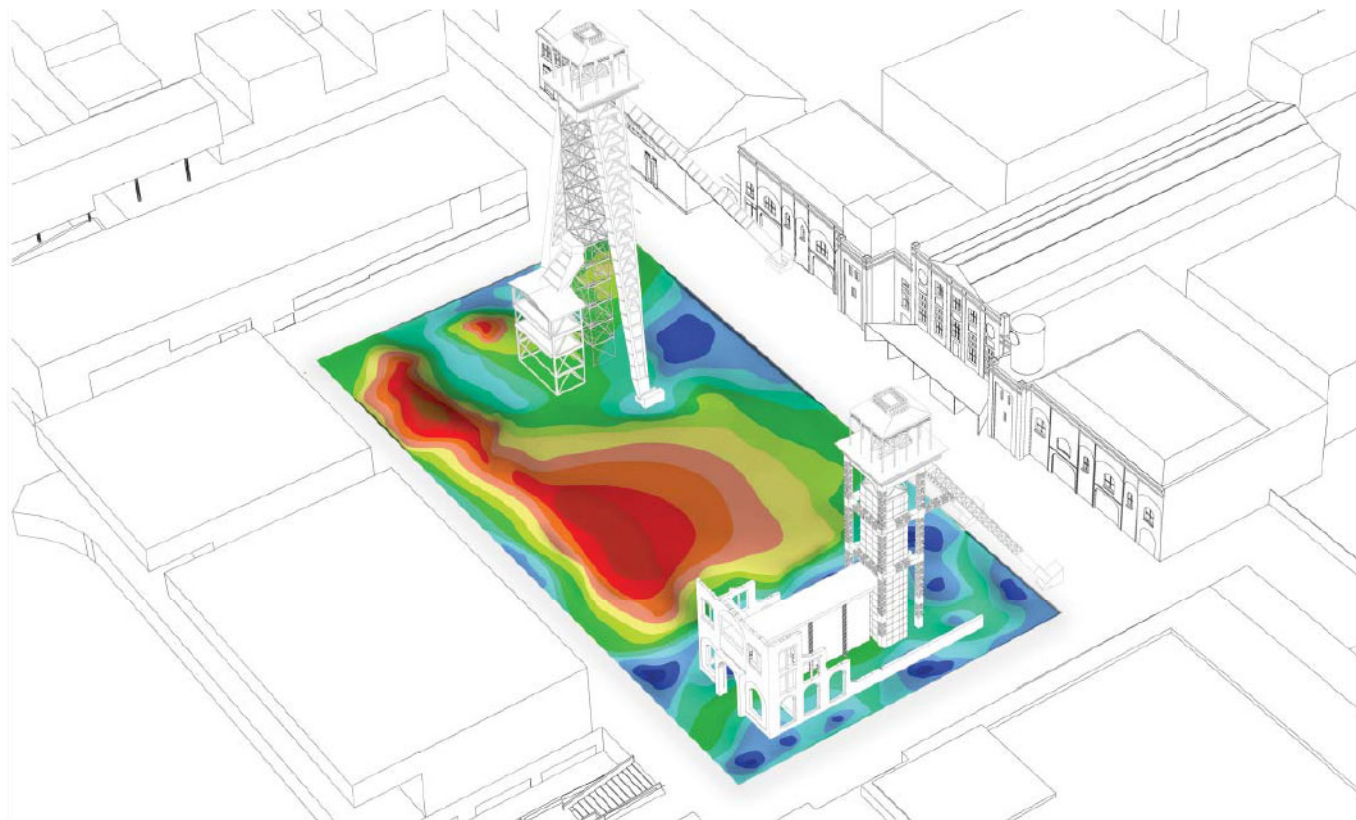
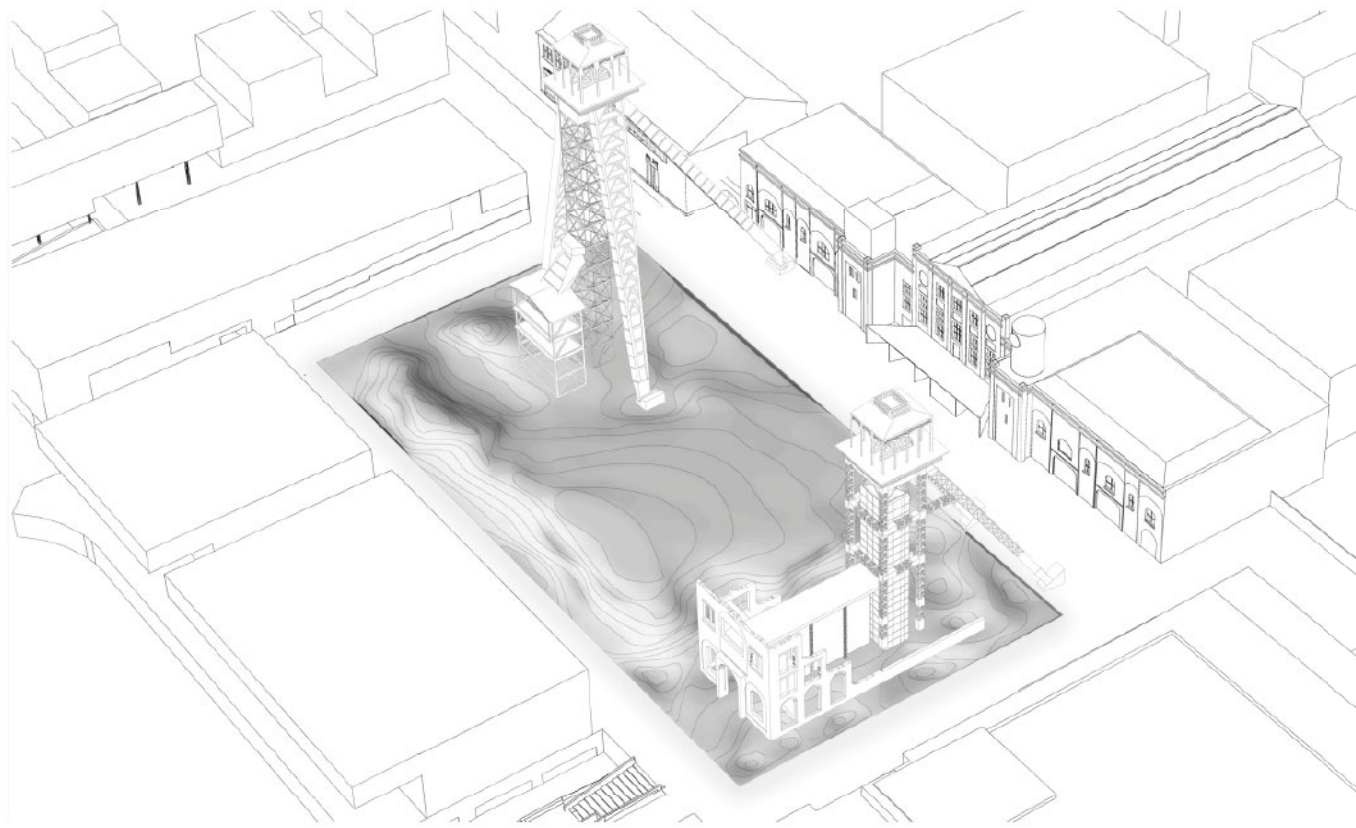
34

Een tweede mogelijke locatie voor de ondergrondse mijnpijler is een koppeling met de verluchtingsschachten waarbinnen M!NE-experience zal worden ontwikkeld. Nadeel is echter dat de beschikbare oppervlakte voor het opvangbekken sterk wordt gereduceerd.

SCHETSONTWERP

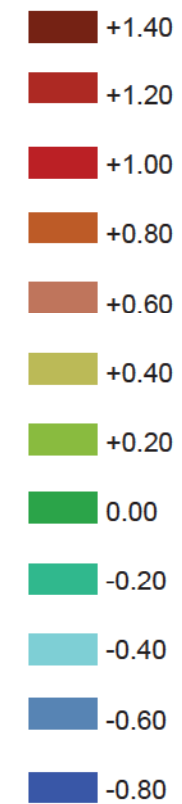

MODULATIE VAN HET PLEINOPPERVLAK

Een verregaande analyse en interpretatie van de oppervlaktestructuur van steenkolen en dagzomende schilferlagen, gekoppeld aan de ruimtelijke vertaling van het vooropgestelde programma van looproutes, functies en activiteiten op het plein, resulteren in een gemoduleerd en geaccidenteerd pleinoppervlak.

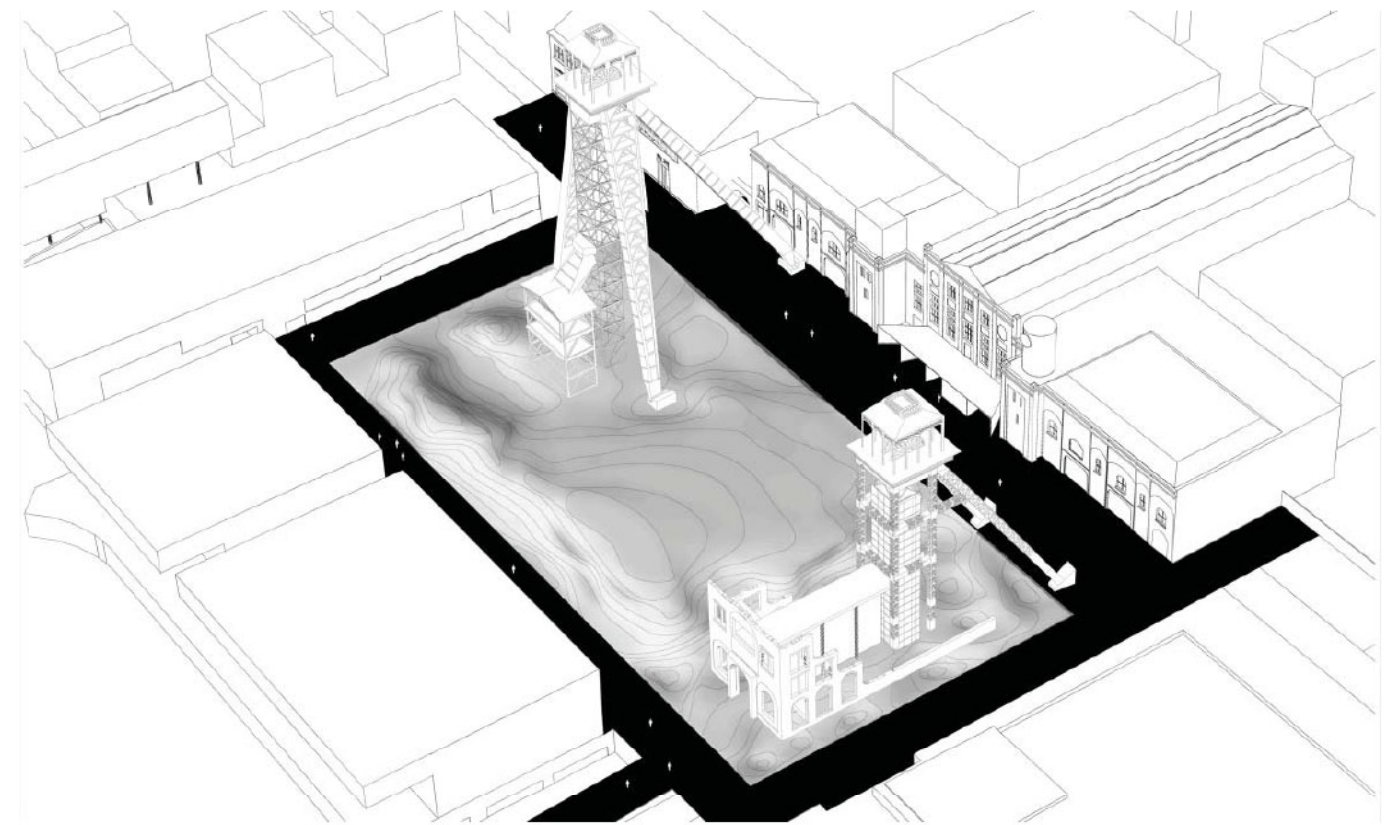
HOOGTELIJNEN

DEFRAGMENTATIE

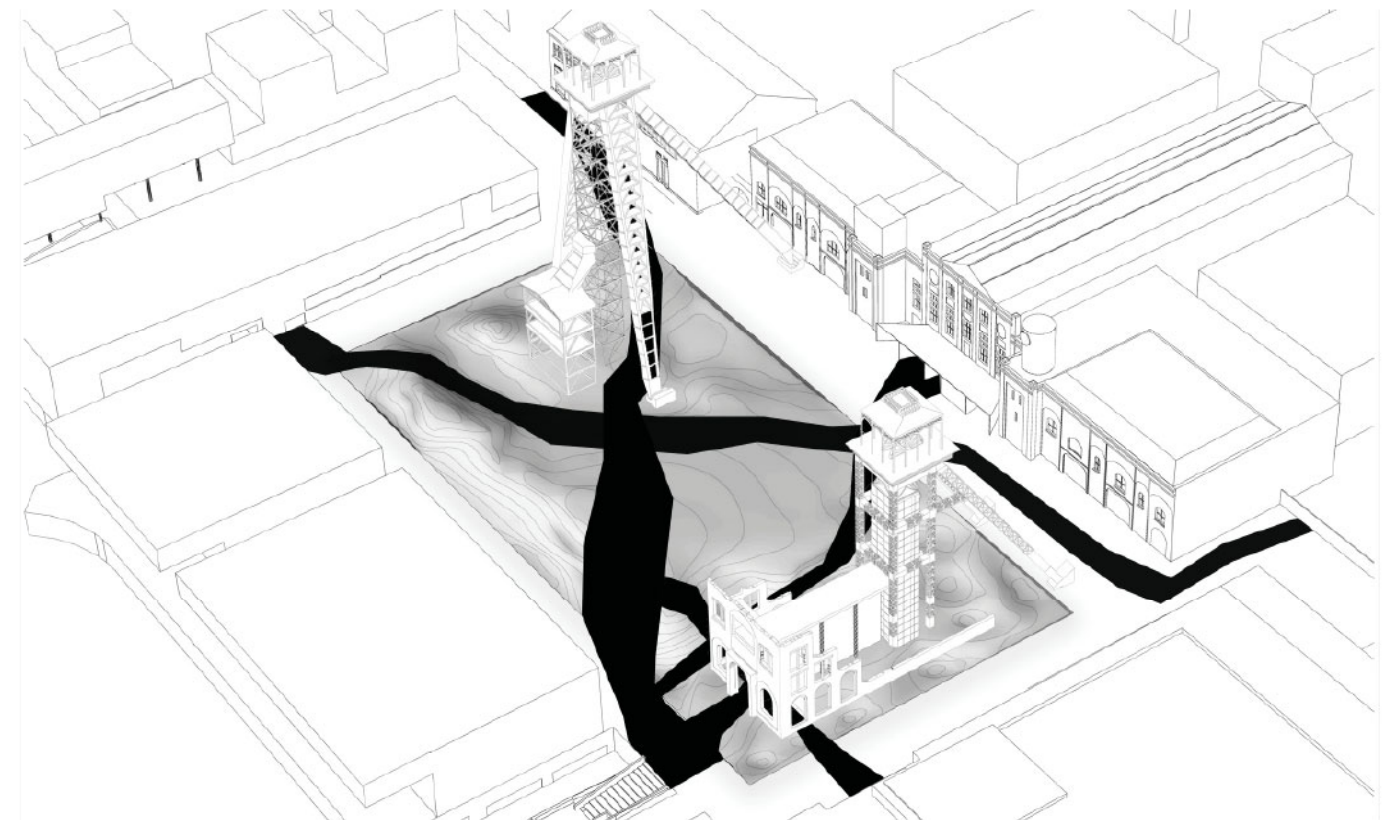
BOARDWALK

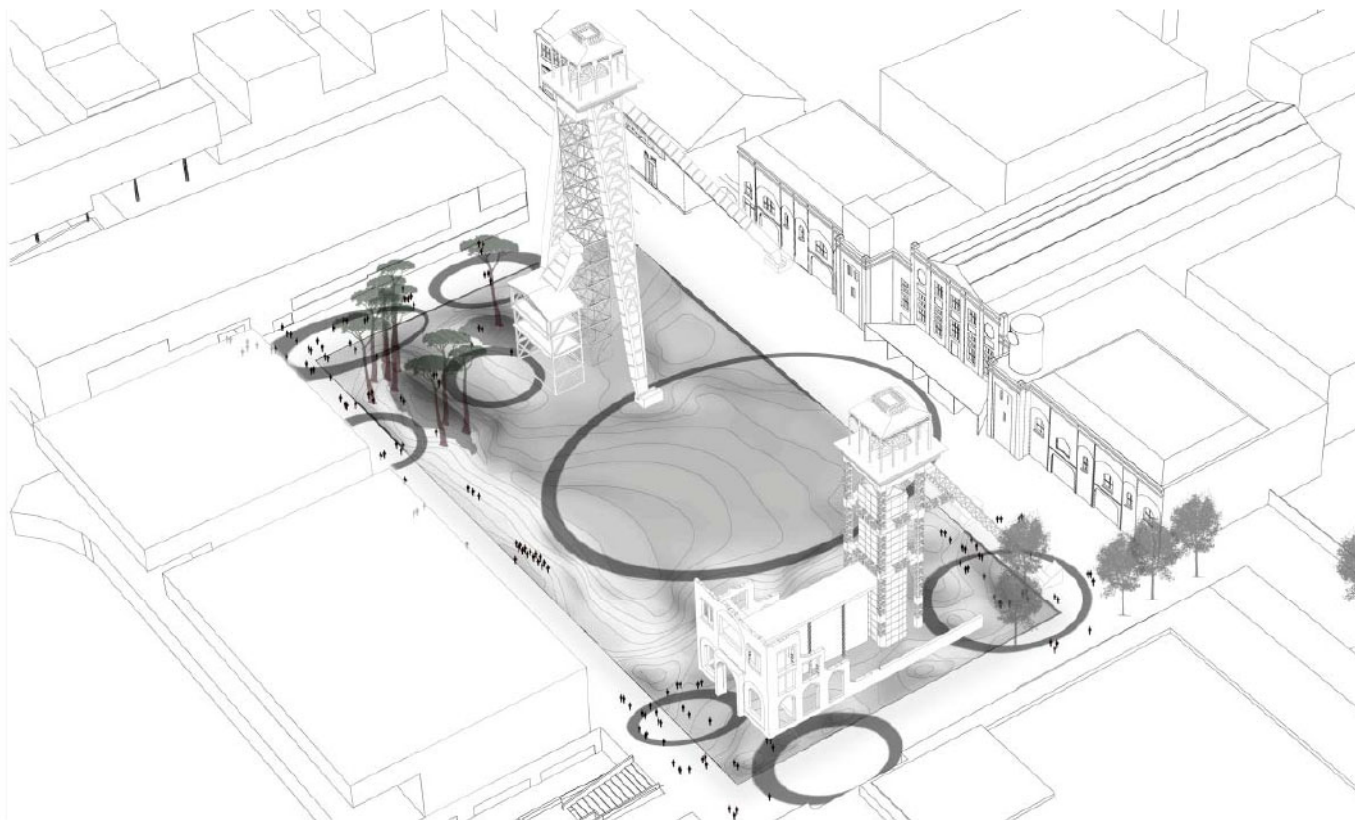
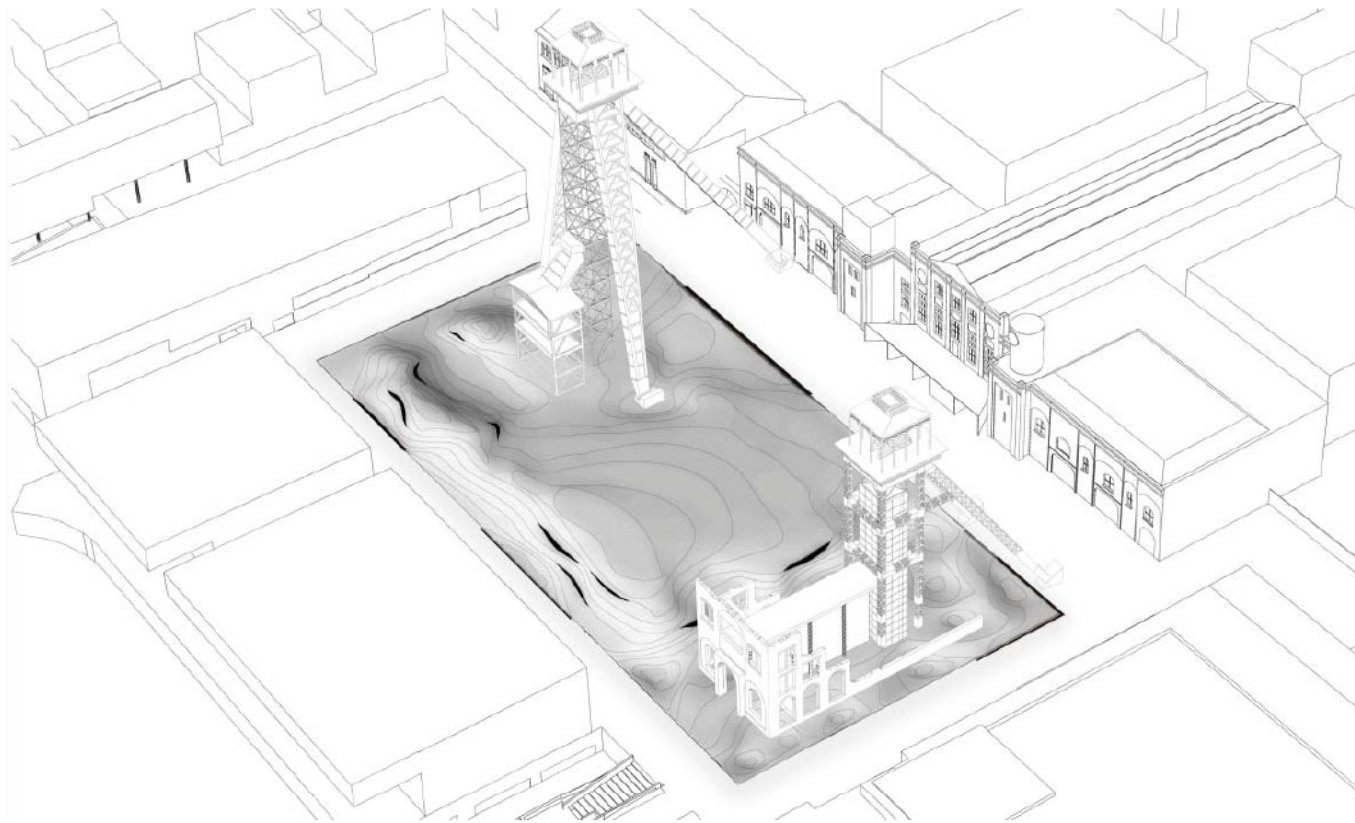
Een brede strakke boardwalk begeleidt de bezoeker naar de toegangen van de omgrenzende gebouwen. Vanaf deze boardwalk is het driedimensionale plein in één oogopslag te overzien. Hulpdiensten kunnen door de voldoende breed vormgegeven boardwalk, minimum 8 meter, obstakelvrij de aanpalende gebouwen bereiken.

VERBINDINGEN

Logische looproutes liggen mee aan de basis voor het moduleren van het pleinoppervlak en het aanduiden van een gepaste materialisering. Ter hoogte van de looplijnen sluit het pleinoppervlak op gelijke hoogte aan op de boardwalk. Onnodige trapjes en treden worden zorgvuldig gemeden. Ook op het plein zijn de te overbruggen hellingen en hoogteverschillen tot een minimum beperkt, waardoor een aangename, licht glooiende wandelroute is gegarandeerd. De aangepaste materiaalgebruik ondersteunt het aangename wandeltraject.

EENVOUDIGWEG ZITTEN

Informeel gebruik van het stedelijk plein en het toe-eigenen van de ruimte wordt gestimuleerd. Net zoals Piazza del Campo te Siena nodigt het glooiend pleinoppervlak uit tot informeel zitten in alle richtingen. Niets is dwingend. Op verschillende plekken vormen subtiele breuklijnen in het gelaagde pleinoppervlak eenvoudige zitranden. Ook op de grens tussen de boardwalk en het verdiept plein ontstaan mogelijkheden tot zitten. Het noodzakelijke pleinmeubilair wordt volledig geïntegreerd in het pleinoppervlak.

Additioneel kunnen zitelementen subtiel op strategische plaatsen in de boardwalk worden geïntegreerd. Zij profiteren van een maximale bezonning en weidse zichten over het centrale pleinpodium.

INTIMITEIT

Nabij de Media en Design Academie zorgen grotere fluctuaties in het pleinreliëf voor intieme, rustige zones. Door het microreliëf ontstaan kleinschalige zitkuilen, als organische en informele amfitheatertjes. Krassen in het pleinoppervlak, begroeid met frisgroen gazon, zijn ideale zit- en ligheuveld. De intieme en menselijke schaal wordt bovendien benadrukt door het toevoegen van grove dennen.

Hoewel gemoduleerd in hetzelfde pleinoppervlak, en aldus één geheel vormend, is het contrast tussen het open centrale pleingedeelte en de intieme zones bijzonder sterk.

TOEGEVOEGD PROGRAMMA

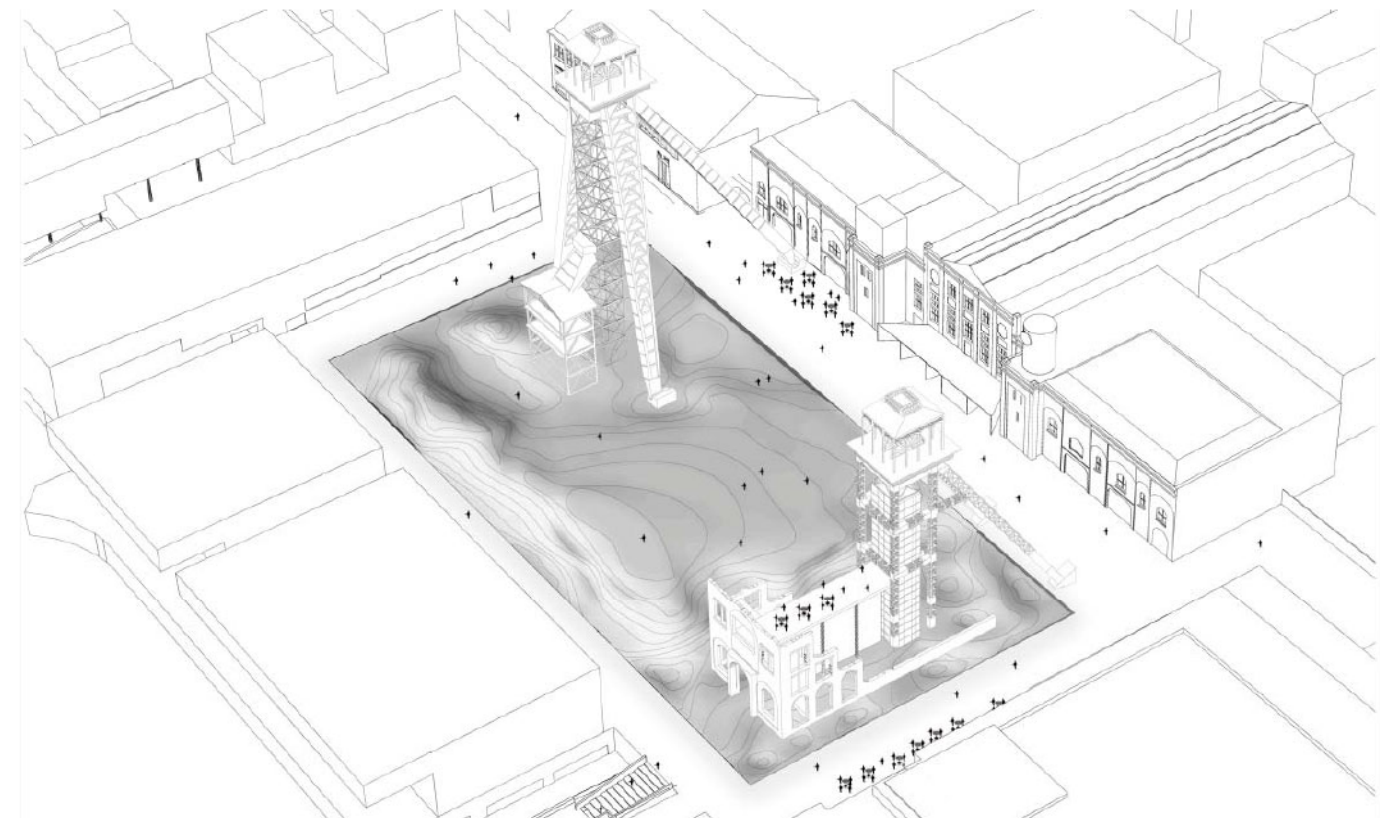
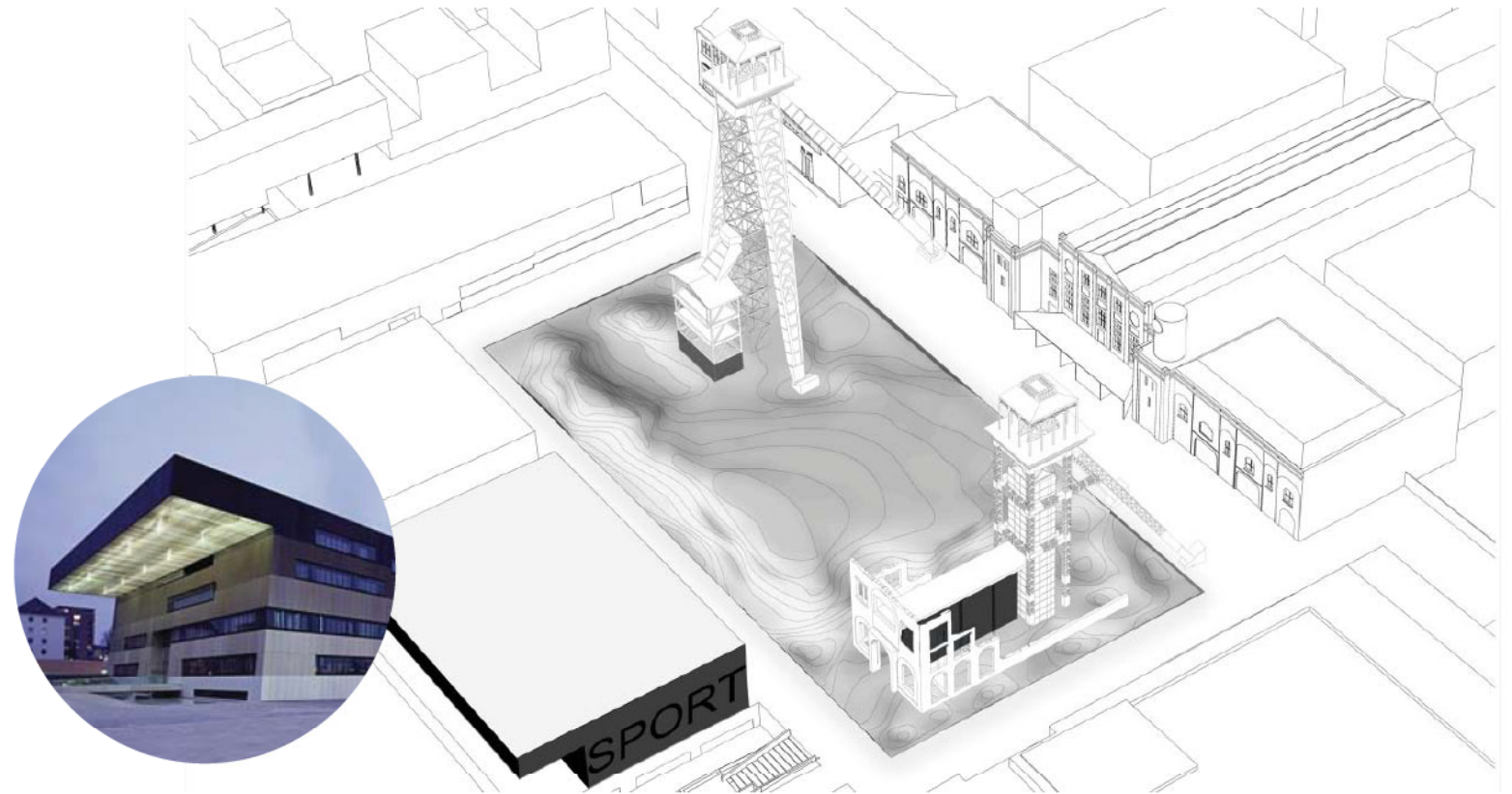
Op, rond en onder het plein wordt een additioneel programma toegevoegd. Op het plein krijgt de ruïne een tweede toekomst als horecapaviljoen. Een transparant glazen object vult de volledige ruimte onder de voormalige losvloer. In een van de glazen gevels wordt de gedenksteen verwerkt. Deze krijgt een prominente plaats in de gevel. Aan de hoogste en meest spectaculaire schachtbok wordt de nieuwe toegang tot de ondergrondse mijnpijler gekoppeld. Via de bestaande gang naar de badzaal kan een bijkomend toeristisch-recreatief mijnprogramma worden aangeboden. Indien gewenst kan de mijnpijler eveneens worden gekoppeld aan de verluchtingsschachten, waar ook M!NE-experience zal worden gerealiseerd. Het nog in te vullen perceel wordt volgens het ontwerpteam best ingevuld als sportvoorziening. Een fitness- en squashcenter is één van de mogelijkheden.

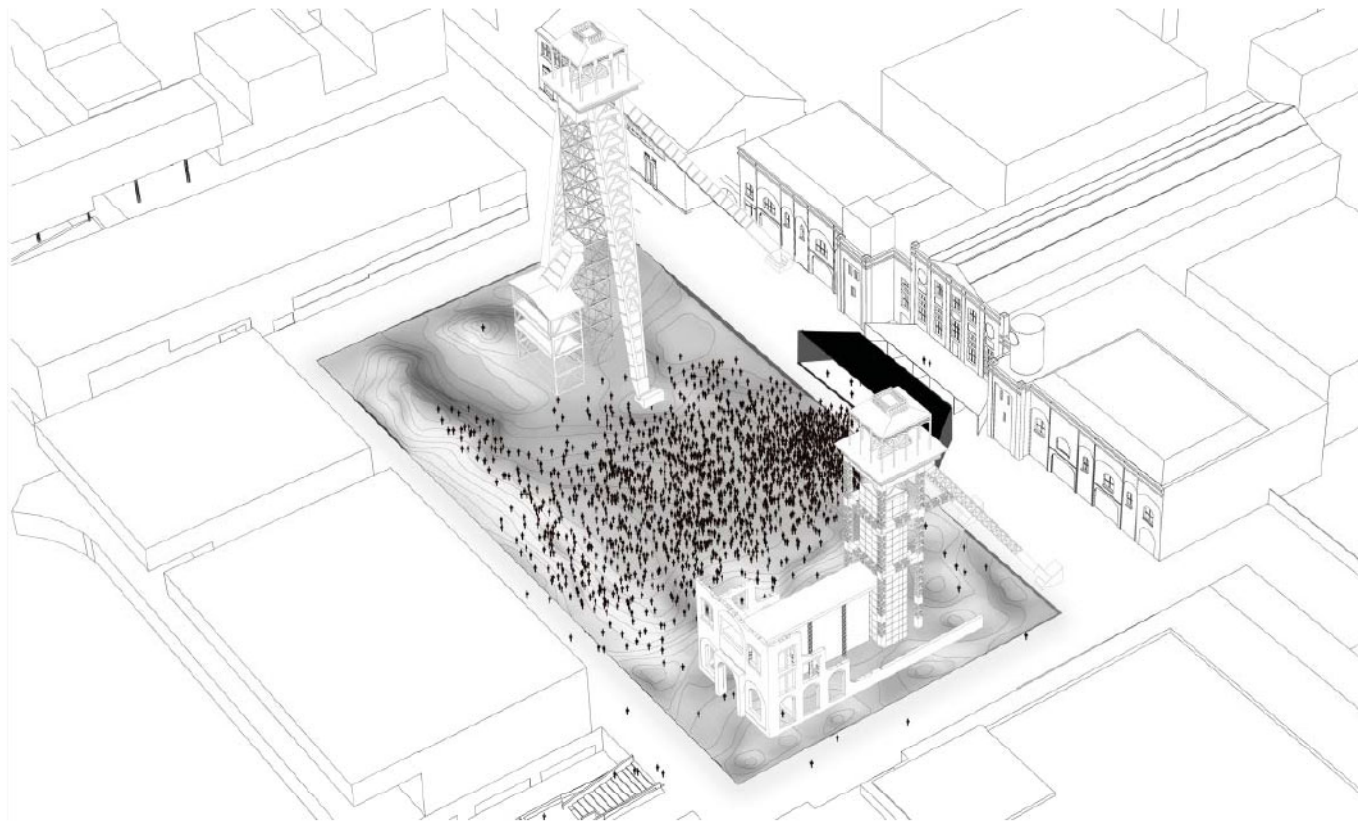
In een latere fase kan de noodzaak aan bijkomend programma worden bijgestuurd en eventueel aangepast afhankelijk van de vraag. De modulatie en flexibiliteit van het pleinoppervlak kunnen in een verder onderzoek worden verfijnd en afgestemd, zonder aan kracht en helderheid te verliezen. In de eerste plaats denkt het ontwerpteam aan tijdelijke of permanente interventies van de academie op het plein, of kan een bijkomend horecaprogramma onder het pleinoppervlak worden gerealiseerd. Ook het introduceren van een skatebowl in het pleinvlak behoort enigszins tot de mogelijkheden.

TERRASSEN

De terrassen, gekoppeld aan de horecafaciliteiten, zorgen voor een continue levendigheid op de boardwalk. Mogelijkheden voor het uitbreiden van het horecaprogramma zijn reeds opgenomen in de architecturale bouwplannen voor het cultuurcentrum en de bioscoop. Ook het areaal aan terrassen op de boardwalk kan dan worden uitgebreid in functie van een aangename 'randanimatie'.

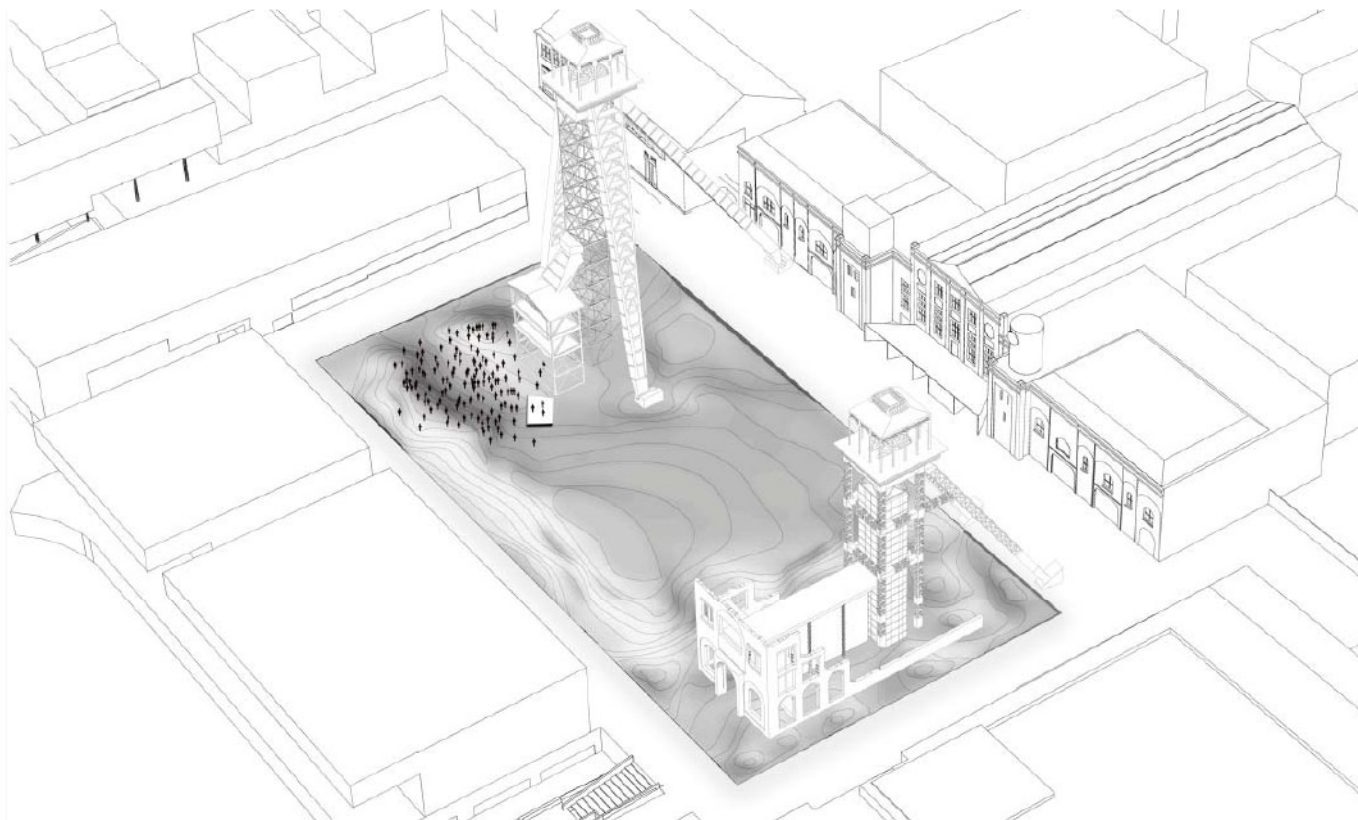
Bovenop de losvloer van de ruïne, het eigenlijke dak van het nieuwe glazen horecapaviljoen, wordt een uitgebreid dakterras voorzien. Vanaf het dakterras worden bezoekers getraakteerd op een schitterend uitzicht op het plein en de mijnsite.

GROTE EVENEMENTEN

Het stedelijk plein moet voldoende flexibel zijn om aan de brede waaier aan gebruikseisen te voldoen. Voor grootschalige evenementen als muzikfestivals, open lucht film- en theatervoorstellingen, sportevenementen, vuurwerken, circussen enz. is het centrale open plein uitermate geschikt om een grote populatie van 6.000 tot 10.000 toeschouwers op een aangename manier het event te laten bijwonen. Het centrale plein is onder lichte helling vormgegeven, waardoor elke bezoeker kan genieten van een optimaal zicht richting cultuurcentrum. Geflankeerd door de twee monumentale schachtbokken is het voormalige mijngebouw een gedroomd decor voor grote evenementen.

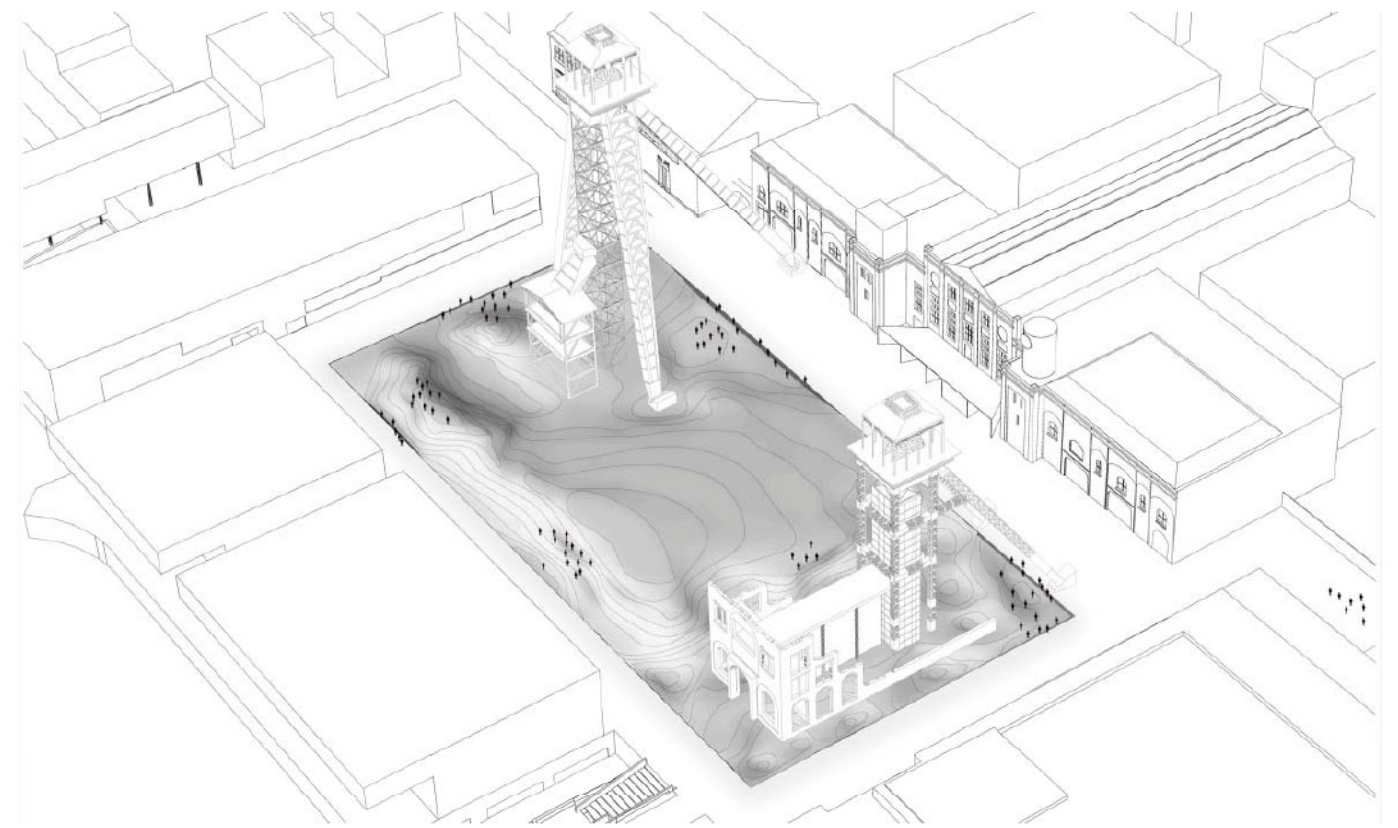
KLEINE EVENEMENTEN

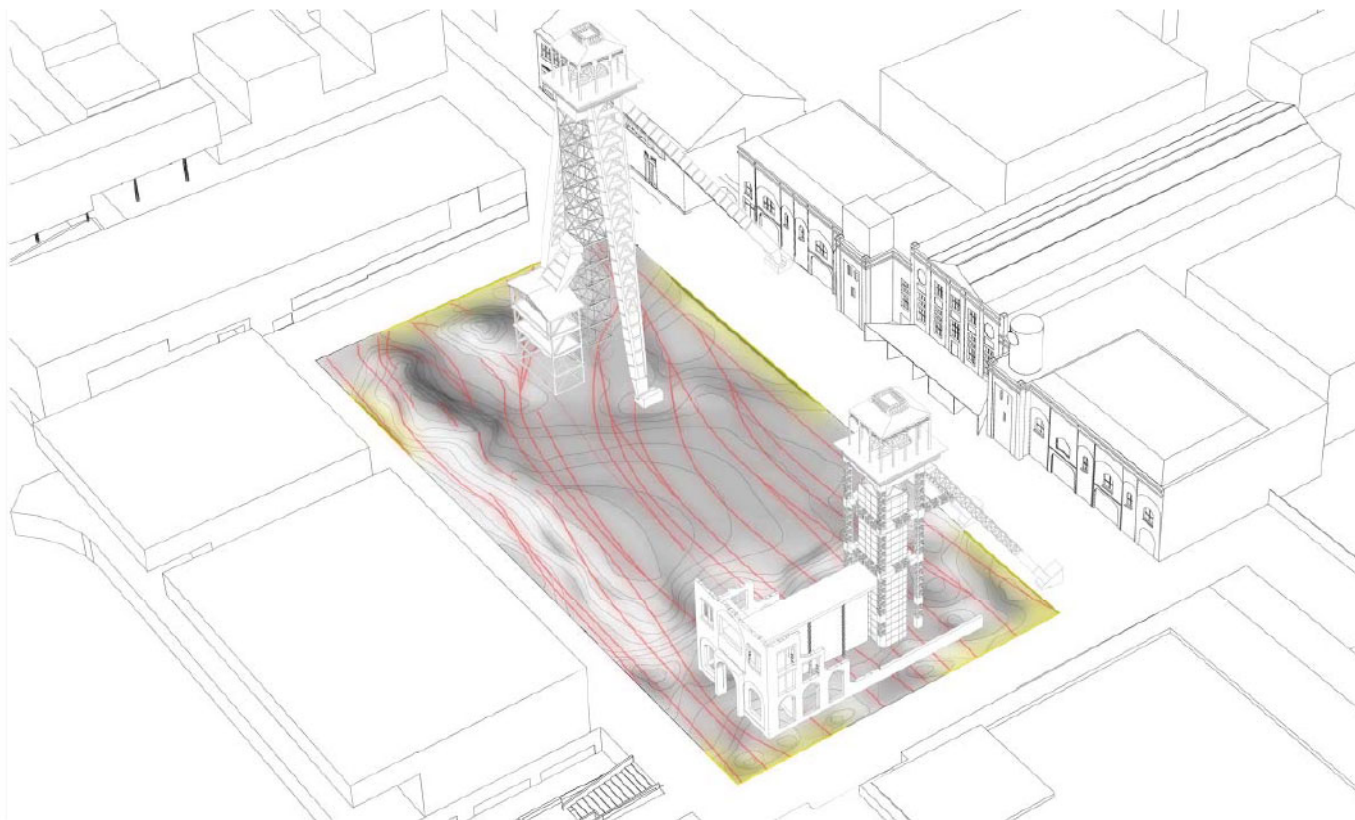
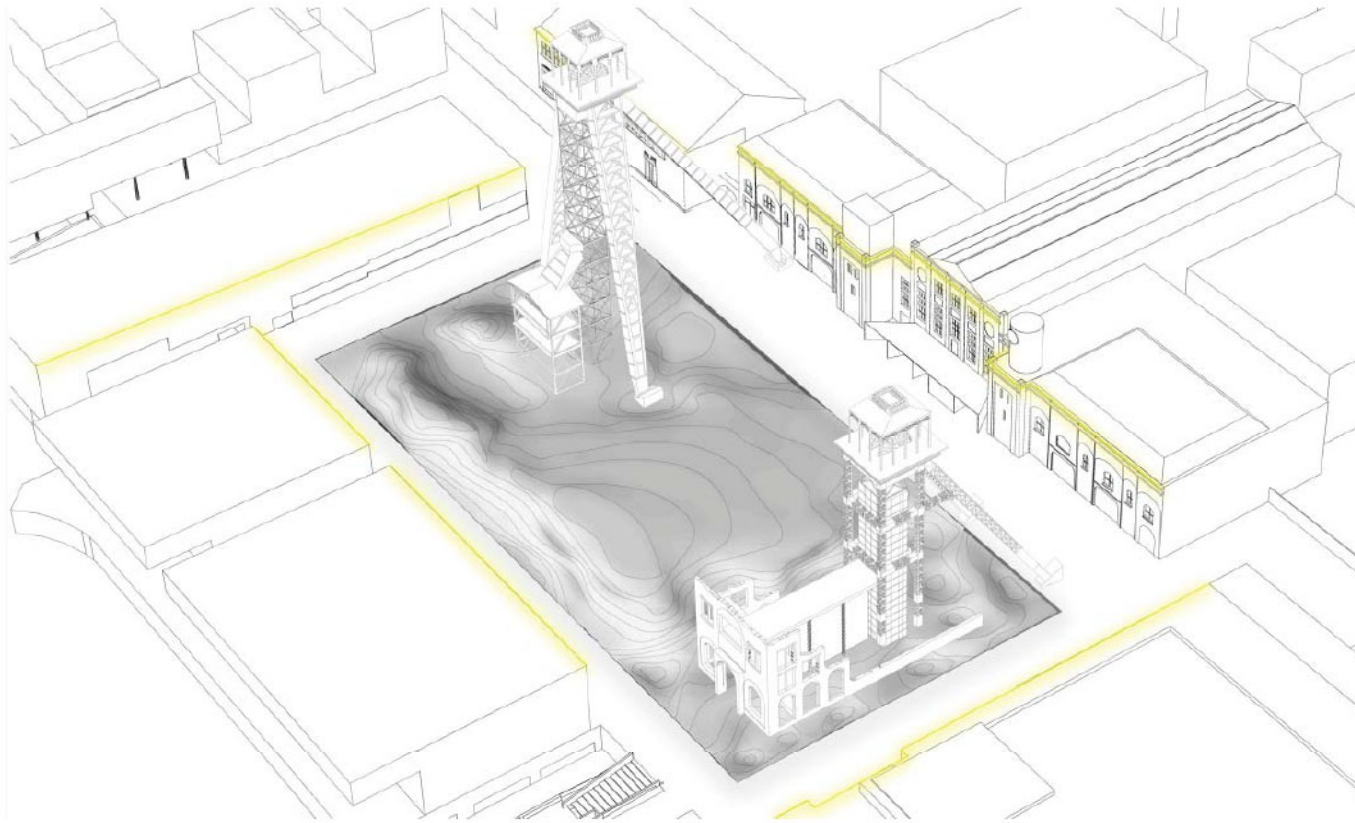
Kleinschalige evenementen voor maximum een honderdtal toeschouwers kunnen plaatsvinden in de intiemere zone aan de jongste schachtbok en de academie. De gemoduleerde topografie van de zit- en ligkuilen biedt een uitstekende informele tribune voor toeschouwers, gericht naar een mobiel podium of het verlaagd middengedeelte. Mogelijke kleinschalige evenementen zijn presentaties, openluchtlessen, vergaderingen, optredens van jazzcombo's en strijkorkesten enz. Hiervoor worden wel contactpunten voor elektriciteit over het hele plein voorzien om een maximale flexibiliteit te garanderen.

DEFRAGMENTATIE

INFORMELE BIJEEUNKOMSTEN

De zitranden van de boardwalk en kleinschalige reliëfovergangen worden dagelijks benut voor informeel gebruik. Rondhangende scholieren, spelende kinderen, straatmuzikanten, lunchende werknemers enz. voorzien in een continue ambiance en activiteit op het plein. Ook de intieme groene zones zijn bijzonder in trek.

SFEERVERLICHTING

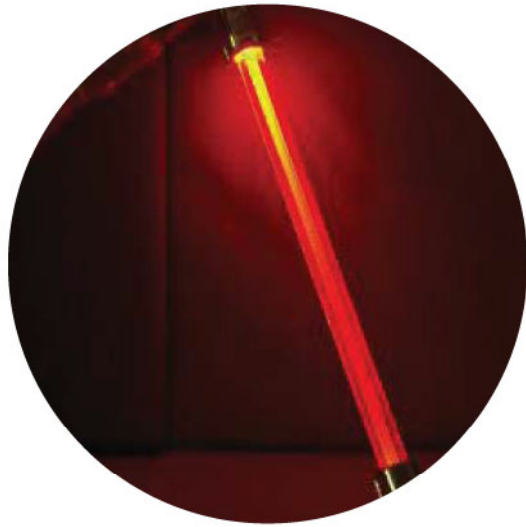
Het ontwerpteam stelt voor de brede boardwalk te hullen in een waas van aangenaam indirect licht. Verschillende accenten in de gevels van de mijngebouwen worden additioneel aangeschoten. De voorziene basisverlichting is zuinig, kent geen lichtvervuiling en garandeert een continue helderheid en behaaglijke sfeer. Overdreven accenten zijn op de boardwalk niet aanwezig.

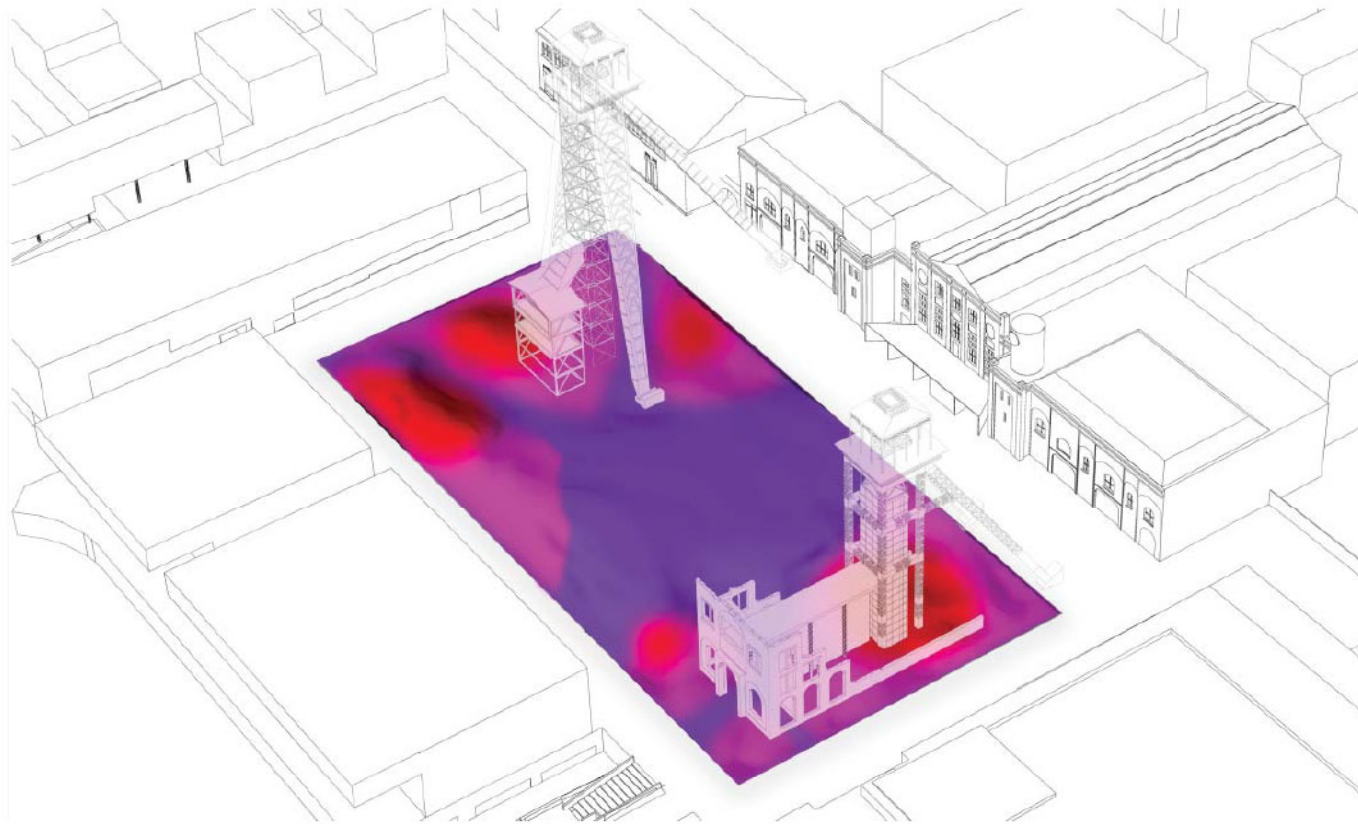
ACCENTVERLICHTING

De accentverlichting werkt aanvullend op de sfeerverlichting en richt zich volledig op het spektakel van het 'zwarte goud'. Via de overstekende rand van de boardwalk wordt de randzone van het verdiepte plein subtiel verlicht. Elk kleinste niveauverschil of microreliëf wordt in een subliem spel van licht en schaduw versterkt. Trapjes en treden geaccentueerd.

's Avonds lichten spectaculaire oost-west gerichte nerven in het plein op. De pulserende warme gloed van de steenkool dompelt het plein onder in een mysterieuze rode waas. De specifieke en doordachte verlichting van de schachtbokken zal in een verdere fase gedetailleerd worden onderzocht. Het ontwerpteam benadrukt de nood aan een zeer contextuele verlichting, om C-MINE 's nachts in de Genkse horizon te verankeren. Een seizoensafhankelijke verlichting behoort tot de mogelijkheden.

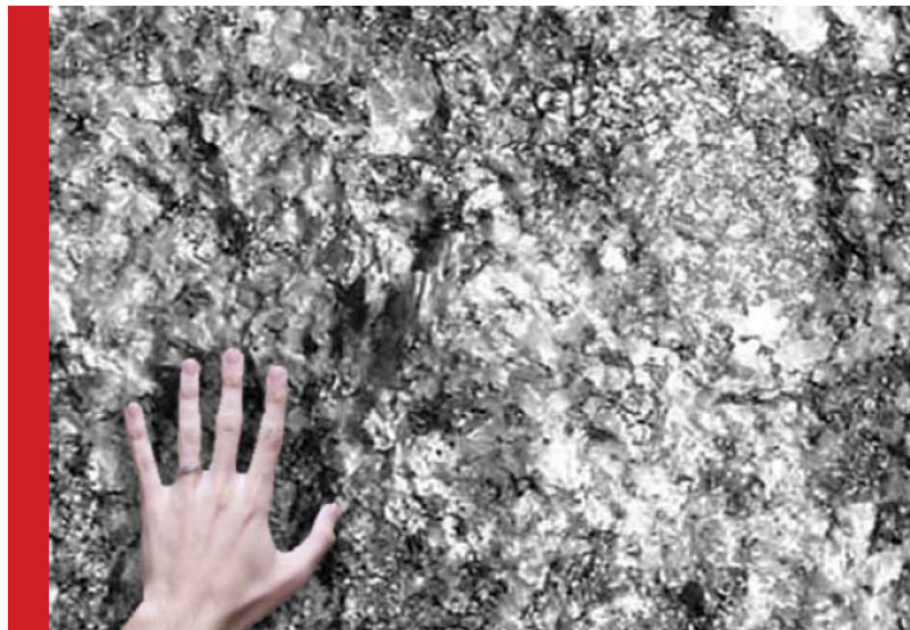
DEFRAGMENTATIE

TEXTUREN

Afhankelijk van het gewenste pleingebruik en de modulatie van het pleinoppervlak worden verschillende texturen aan het oppervlak toegekend. Zo zullen frequent betrede looproutes van een min of meer gladde natuurstenen verhardingsstructuur worden voorzien. Sterk hellende pleinzones en zones met een sterk geaccidenteerd reliëf krijgen een zeer ruwe materiaalafwerking. Een eenvoudig bewandelbare tussenvorm situeert zich op de minder betrede pleinzones.

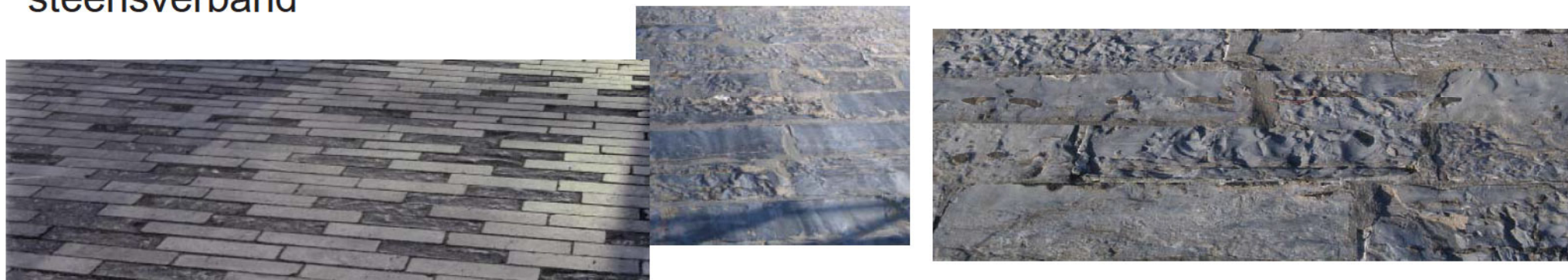

DEFRAGMENTATIE

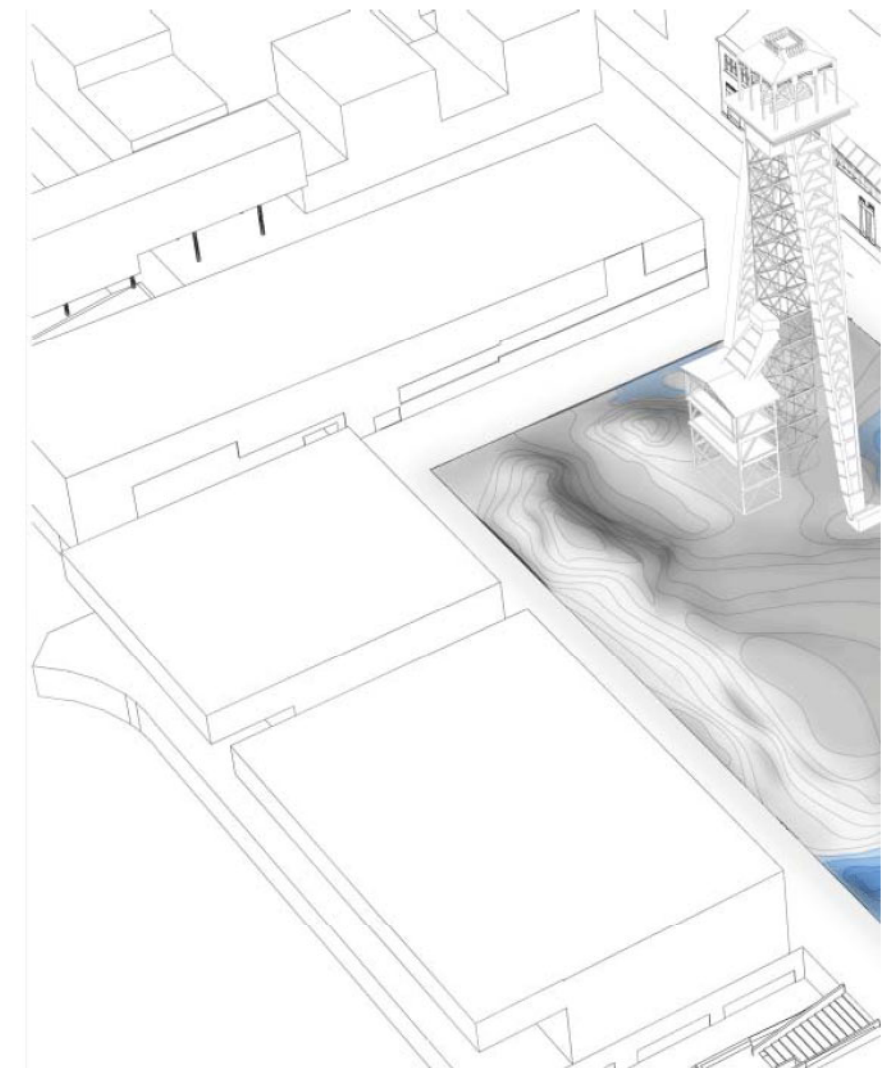
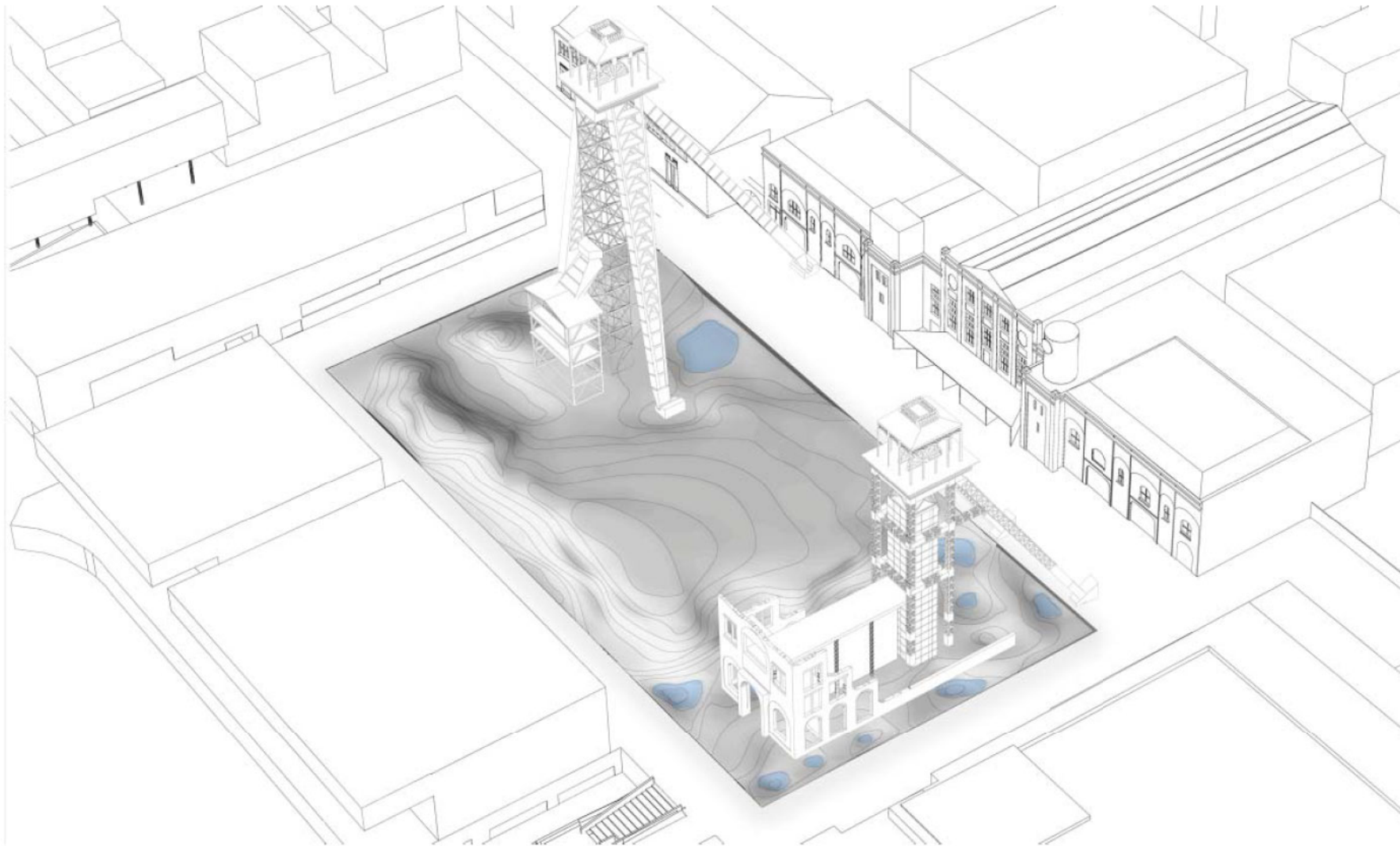
blokverband

steensverband

wildverband

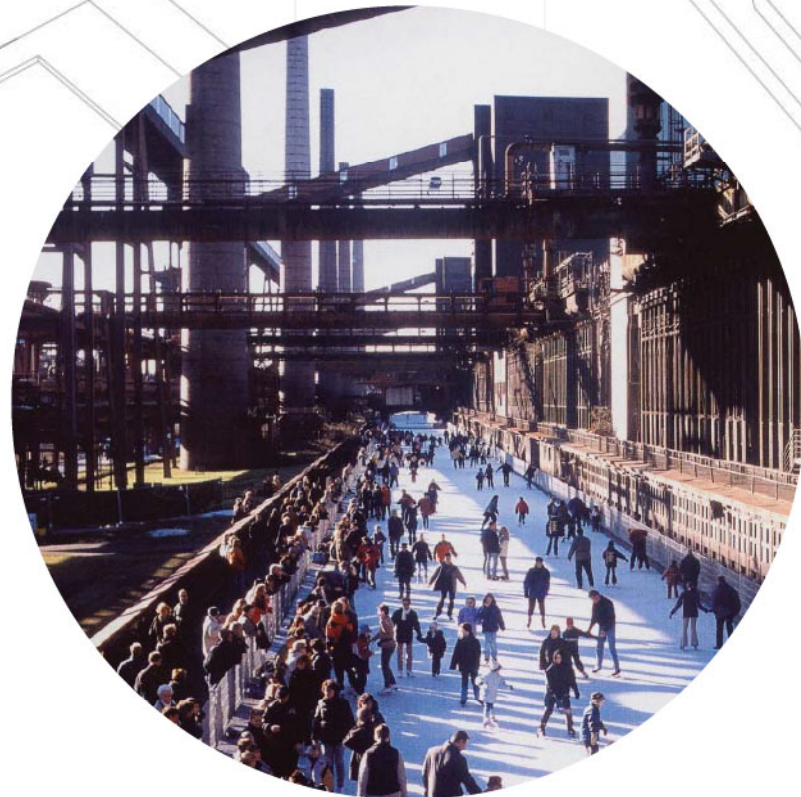
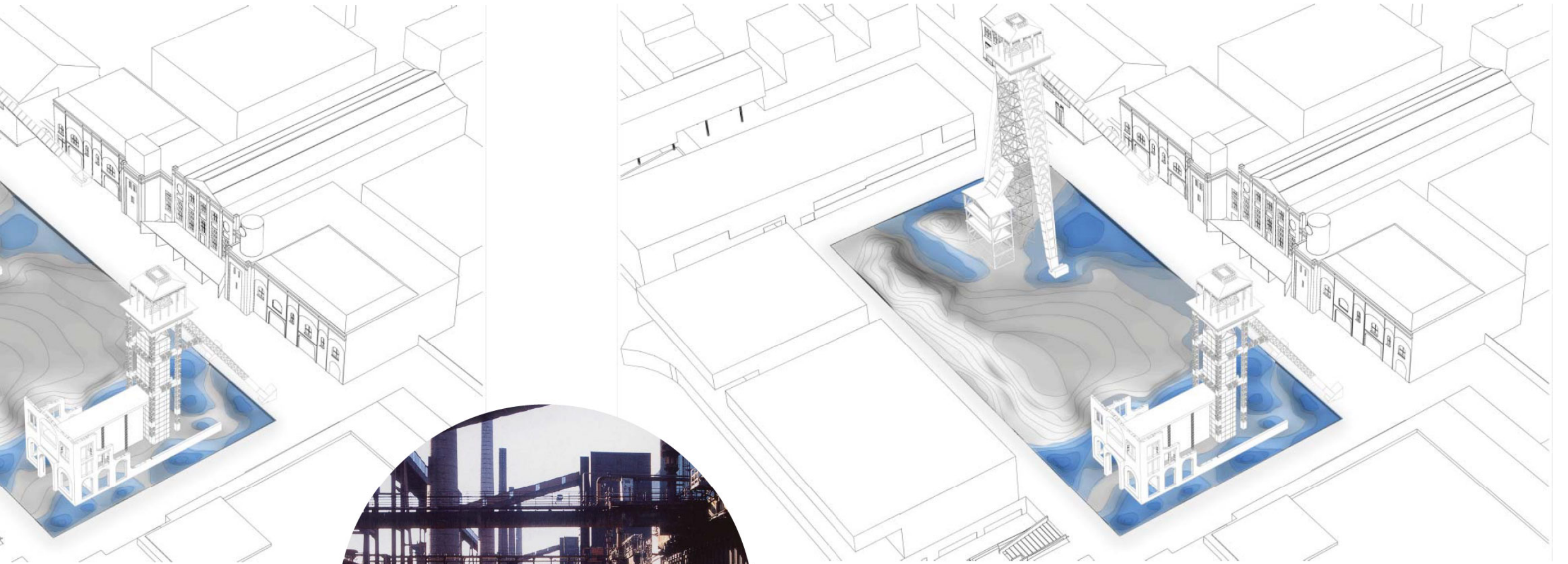

WATER

Water vormt een belangrijk dynamisch element op het nieuwe plein. Het hemelwater wordt opgevangen in verschillende verdiepte zones op het plein. Deze plassen situeren zich in de directe omgeving van de schachtbokken en de ruïne, en weerspiegelen de monumentale bouwwerken en het felle zonlicht. Technisch kunnen de plassen afzonderlijk van elkaar worden geledigd. Het water wordt opgevangen in een ondergronds bufferbekken, en via een ingenieus pompsysteem opnieuw gevuld. Het waterpeil in de plassen alsook de positie van het water op het plein kunnen zo afhankelijk van de gewenste activiteiten en configuratie worden aangepast en veranderd. De plassen kunnen bij hevige regenval uitgroeien tot kleine vijvers en ondiepe meren.

DEFRAGMENTATIE

gemoduleerde terril als
hedendaags landschapspark

de bestaande fiets- en voetgangersbrug wordt
getransformeerd tot opvallend landmark

niet te ontwikkelen parkzone

verstrooide loof- en naaldbomen
omkaderen het Stockmansplein

kunstwerken van onder meer Piet Stockmans worden
deels in en rond het water tentoongesteld

oost- westgerichte aders doorweven
de thematische binnentuinen

Verhoogde waterbassins, gevuld
met waterlilies, begeleiden het zicht
naar de terril.

een mogelijk additionele groene
parking maakt onderdeel uit van
de groene omarming

de vloeiende hoofdpaden
krijgen een eindpunt aan het
bufferbekken

een verderzetting van de verstrooide
loof- en naaldbomen verzorgt een
samenhang doorheen het gebied

de multifunctionele kasseienstrip
doorsnijdt de volledige woonwijk

vonders, omgeven door wuivende
netkragen creëren intieme
rustplekken aan het water

het glooiende grasoppervlak gaat
naadloos over in de binnentuinen

het stadsbalkon, ingericht als kleurrijke
bloementuin, sluit aan bij de groene omarming

de stedelijke trap wordt als hoofdtoegang tot
het stedelijk plein benadrukt

het parkeren aansluitend aan het mijnbastion wordt verplaatst naar de
ondergrondse parkeergarage. en breed voetpad en een kwalitatieve
gazonstrook verfraaien de aanblik

de inrichting van de inkomzone naar de nieuwe woonwijk is opvallend
en op niveau van de wijk vormgeven.

15m

VERANKERING IN DE OMGEVING

Hoewel C-M!NE kan worden benaderd als geïsoleerd en gesloten mijnbastion, hecht het ontwerpteam bijzonder veel aandacht aan de fysieke en visuele verankering van de site en het eigenlijke plein in zijn ruime omgeving. Het ontwerpteam benadrukt de noodzaak aan een zorgvuldig uitgebouwd netwerk van openbaar vervoer tussen C-M!NE, het Genkse stadscentrum, de overige kernen en de ruime regio. Enkel een kwalitatief en frequent aanbod kan de invloedssfeer van C-M!NE naar een uitgebreider wervingsgebied op een duurzame manier verruimen.

Op een meer lokale schaal ondersteunt het ontwerpteam de rol van de stedelijke trap als hoofdtoegang tot C-M!NE. Ter hoogte van de trap worden de platanen op de Wilde Kastanjelaan verwijderd om vanaf de rijweg een visuele opening te creëren richting C-M!NE. Het schitterende zicht vanaf het voetpad richting ruïne en schachtbok blijft behouden. Het zicht maakt immers onlosmakelijk deel uit van de pleinentree en de beleving van deze publieke ruimte. De imposante bouwwerken begeleiden de bezoekers naar het nieuwe plein. Het parkeeraanbod, aansluitend bij het mijnbastion, wordt verplaatst naar de nieuwe ondergrondse parkeergarage. Een breed voetpad en een brede groenstrook, beide op schaal van de mijnsite, versterken de allure van de ommuurde 'mijnvesting'.

Het nieuwe stadsbalkon aan de zuidelijke pleinrand richt zich naar de historische Vennestraat. Het balkon, bereikbaar via het nieuwe plein, verschilt duidelijk qua schaal en maatvoering van het open plein. Het ontwerpteam stelt bovendien voor het stadsbalkon deels te overbouwen om de intimiteit te accentueren. Deze overhellende architecturale volumes met billboards en logo's krijgen een belangrijke adreswaarde aan de Wilde Kastanjelaan. Als kleurrijk ingerichte bloementuin maakt het stadsbalkon deel uit van de groene omarming van de mijnsite.

Via de achterzijde van de Media en Design Academie continueert de groene omarming in noordelijke richting. De achterzijde van de school maakt integraal deel uit van het woonweefsel van de nieuwe wijk. De inrichting van de diensttoegang voor de academie is op een subtiele wijze geïntegreerd en verweven in de uniforme tuin- en parkaanleg. Vanaf het stedelijk plein worden slechts twee sporen in het gazon voorzien. Een fris glooiend grasoppervlak overbrugt de diverse hoogteverschillen en creëert eveneens een aangename en representatieve toegang tot de woonwijk.

De buitenruimten van de nieuwe woonwijk zijn opgevat als drie verschillende thematische binnentuinen. Een verstrooide bomenlaag creëert continuïteit en samenhang doorheen de tuinen. Door een gevarieerde mix aan naaldbomen en inheemse loofbomen met spectaculaire herfstverkleuringen aan te planten, verandert het uiterlijk en aanzien van de binnentuinen voortdurend doorheen het

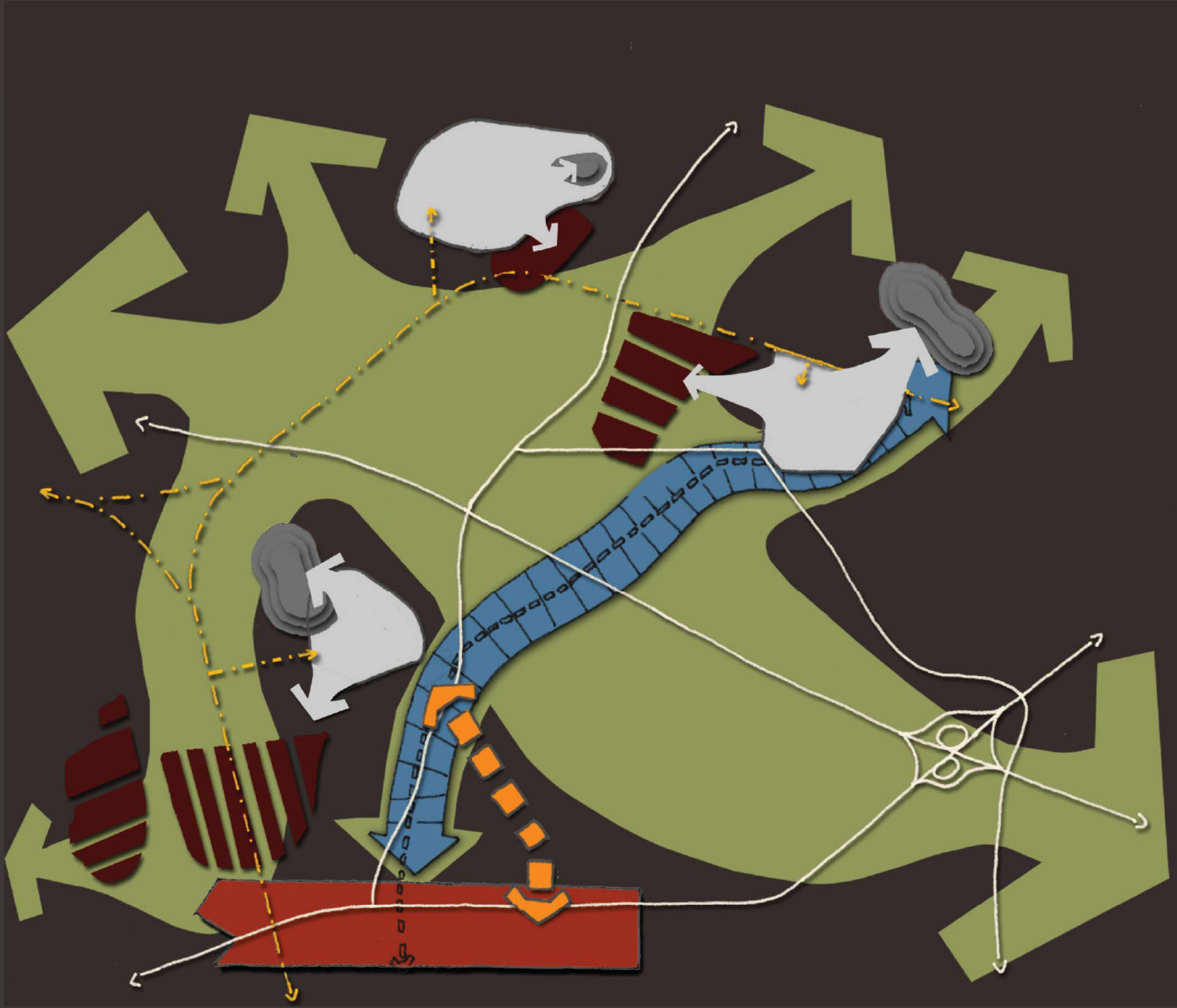
jaar. Vloeiende paden doorkruisen de binnentuinen in oost-westelijke richting en verbinden de verschillende toegangen naar de woningen. Deze 'nerven' accentueren bovendien het historisch gegroeid patroon van de mijnsite en vertalen de lagenopbouw van het plein naar de woonwijk. De hoofdpaden krijgen een eindpunt aan het bufferbekken. Omgeven door wuivende rietkragen vormen houten vlonders rustplekken aan het water. Een multifunctionele dwarse kasseistrip doorsnijdt de volledige woonwijk en biedt een schitterend zicht richting terril. De eenvoudige inrichting van de brede strip laat een flexibel gebruik van het verharde oppervlak toe, onder andere als speel- en sportstrook. Open voegen garanderen een maximale infiltratie van het hemelwater en een spontane tussengroei van grassen.

Als frequent en intensief gebruikte schakel tussen het nieuwe stedelijk plein en het toekomstige landschapspark op de mijnterril, verdient de installatietuin bijzondere aandacht. De felwitte boardwalk van het stedelijk plein krijgt een verlengde tot aan het intieme Stockmansplein. Een brede wandel- en fietsboulevard verzekert een vlotte, aangename en veilige verbinding tussen het plein en de terril. De boulevard wordt geflankeerd door vier verhoogde waterbassins. 'Uitgehouden' uit een donkere rots, accentueren de watervlakken het monumentale zicht richting terril. De comfortabele, brede zit- en ligranden nodigen uit tot rust en ontmoeting. Kunstwerken van onder meer Piet Stockmans worden speels in, op en rondom de waterbassins geplaatst en fleuren de installatietuin op. Honderden witte waterlelies creëren een romantisch zoete sfeer. De intimiteit van het Stockmansplein staat in schril contrast met de uitgestrekte ruimte van C-M!NE, en sluit aan bij de kleinschaligheid en diversiteit van het woonweefsel en de nieuwe inwoners. Charmante naald- en loofbomen staan veeleer los verspreid op het zachtgrijze kasseiplein.

Vanaf het Stockmansplein vertrekt, geheel in de ontwerptraditie van de buitenruimte van de woonwijk, een traag slingerend pad richting fiets- en voetgangersbrug. Aan beide zijden van het pad wordt een brede parkzone gevrijwaard van nieuwe ontwikkelingen. Het open park met verspreide bomen en bomengroepen bevestigt en benadrukt de visuele relatie tussen het plein en de terril. Een aangepaste inrichting en afwerking van de bestaande houten fiets- en voetgangersbrug accentueert de cruciale schakel tussen C-M!NE en het toekomstige landschapspark als opvallend landmark.

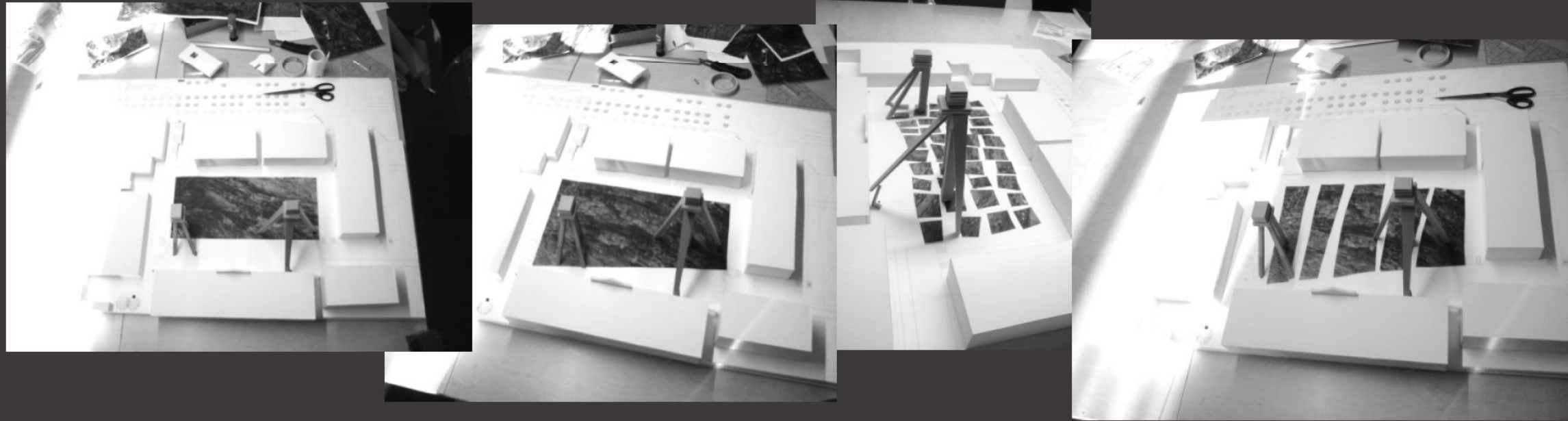

03 | ONDERBOUWING

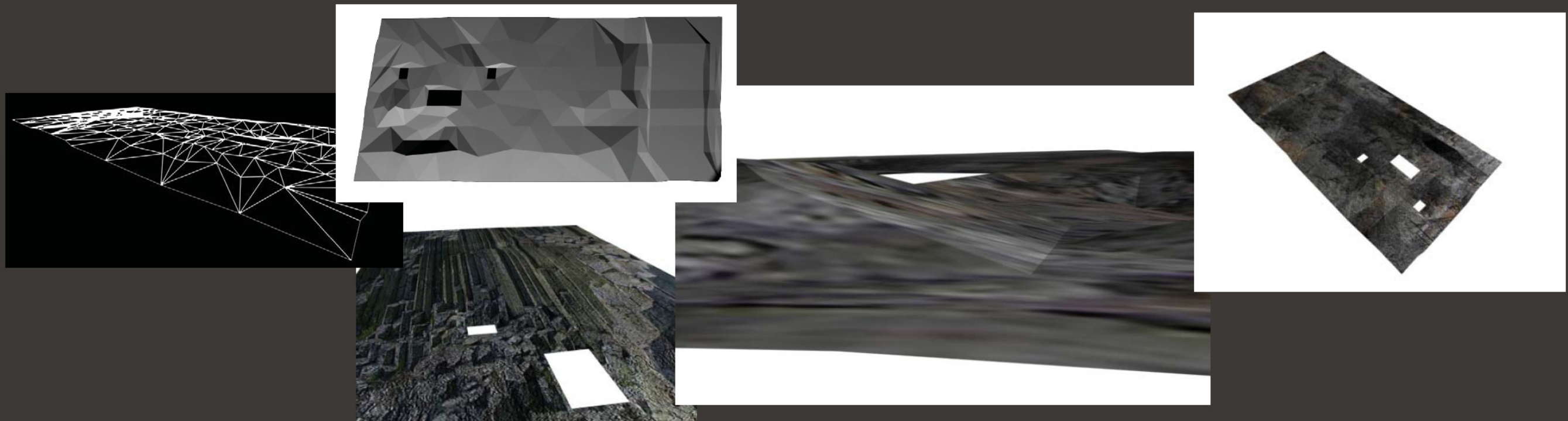
RUIMTELIJKE VERANKERING

ZOEKTOCHT NAAR VORM

54

STUDIE NAAR MODULATIE

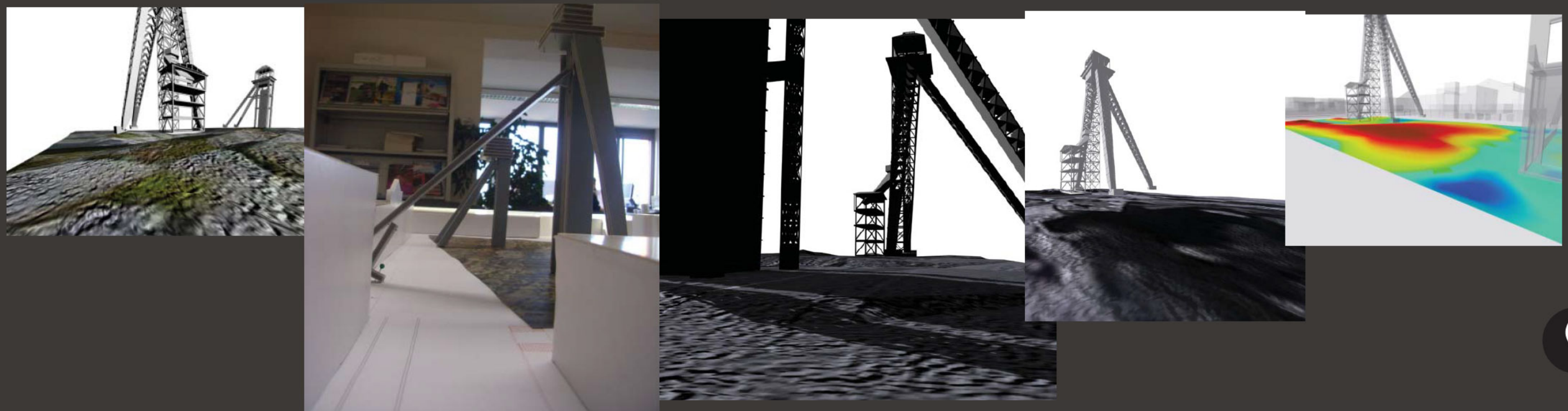

ONTWERPEND ONDERZOEK

VERBEELDING VAN EEN ROTS

ENSCENERING VAN GEBRUIK

INTEGRATIE VAN KUNST

Het ontwerpteam stelt dat C-MINE een plek is waar kunst, creativiteit en publieke ruimte samenwerken. Vanuit verschillende disciplines wordt gepoogd één sterk verhaal neer te zetten. De integratie van kunst in een dergelijk geladen context van het woeste mijnverleden, is voor het ontwerpteam een bijna natuurlijke vanzelfsprekendheid. De ruimtelijke en emotionele context zijn niet eenduidig te vatten in een doordacht ontwerp voor de publieke ruimte. Kunst zal volgens het ontwerpteam andere dimensies van de context, andere gevoeligheden en emoties kunnen raken, dan een ontwerp voor de publieke ruimte an sich. Bij kunst gaat het immers om het permanent aftasten van grenzen. Het ontwerpteam gelooft dat kunst kan prikkelen, bewegen en emoties kan loswikken die verder gaan dan de inhoud van een schetsontwerp.

Tijdens het creatieve denkproces van dit ontwerpend onderzoek werden reeds een aantal kunstenaars gecontacteerd en geconfronteerd met de ontwerpvoorstellen in een kritische klankbordgroep.

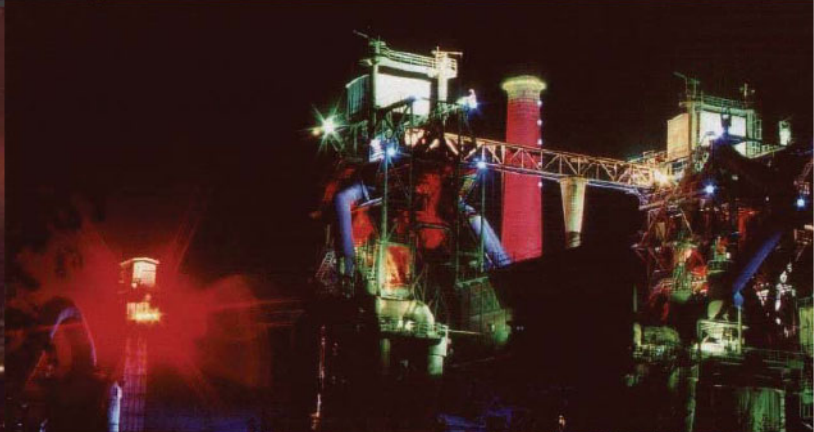
Het ontwerpteam stelt dat C-MINE een plek is waar de kunstzinnige verbeelding centraal staat. Alle gebouwen aan het plein zijn dagdagelijks bezig met beelden en verbeelden. Het plein wil zich hier in ook manifesteren. Het 'midden'plein is een vorm van toegepaste kunst; een object dat betreedbaar en ervaarbaar is maar op andere momenten als blikvanger fungeert. Een object met een betekenis dat enkel op deze plek toepasbaar is, een groot gebaar met diepliggende betekenis.

Het plein wordt subtiel opgeladen door enkele kunstenaars die uitgenodigd worden om de 'geest van de plek' te laten herleven. In deze fase hebben kunstenaars subtiele toevoegingen voorgesteld aan het plan. De prints van reuzefossielen die ontdekt kunnen worden in de witte boardwalk of het speels verstrooien van oude koperen 50 cent muntstukken waarop de beeltenis is te zien van een kolenputter. Veeleer dan nu het plein te overladen met overbodige toevoegingen willen de kunstenaars reageren op het spektakel van de rots wanneer hij in wording is of gerealiseerd is. De kunstenaars moeten het gevecht aangaan met de twee schachten en het plein. Ze willen de rots echter niet temmen, ze willen hem eerder voeden en het mysterie vergroten. Het werken met een lichtkunstenaar van wereldfaam lijkt op deze plek essentieel en vanzelfsprekend. Het verlichten, belichten en belichamen van het waardevol architecturaal patrimonium moet het werk van een expert zijn. De illusie van de dagzomende rots krijgt 's nachts een totaal andere dimensie. De rots wordt wakker en waakt over C-MINE!

Het ligt voor de hand dat de 'kunstenaars in residence' betrokken worden bij de kunstzinnige uitwerking van het plan. In ons voorstel is reeds een voorstel opgenomen voor de installatietuin van Piet Stockmans. Ook de firma Painting with light die hun onderkomen hebben gezocht in de voormalige paardestallen kunnen hun bijdrage leveren.

58

MATERIALIZATIE

cementbetonverharding
dikte 20 cm, gevlierd en gezandstraald

natuursteen verharding
breuksteen veelhoekig in wildverband
glad oppervlakte

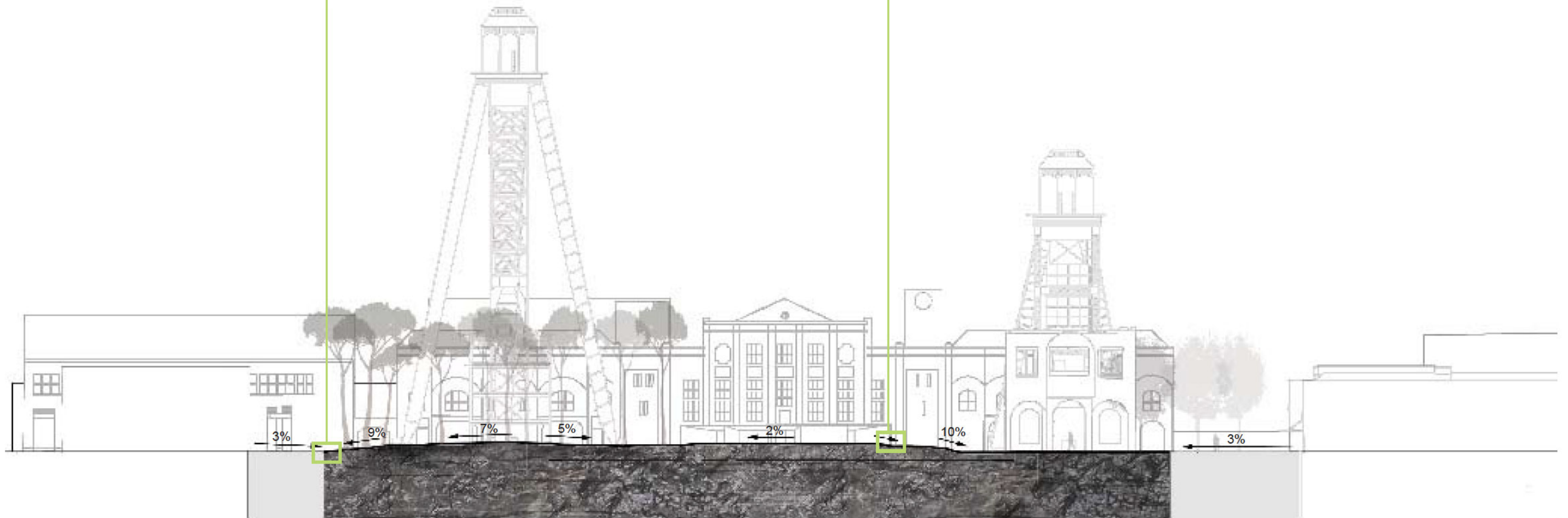
natuursteen verharding
breuksteen veelhoekig in wildverband
brut oppervlakte

0.00

+ 0.30

+0.80

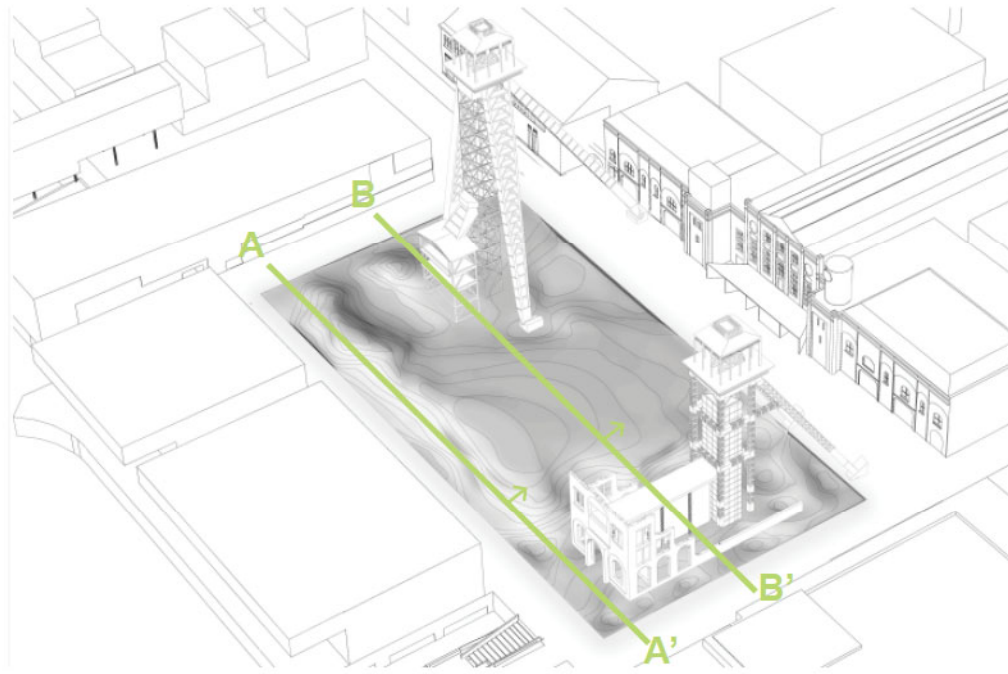
+0.20

A

A'

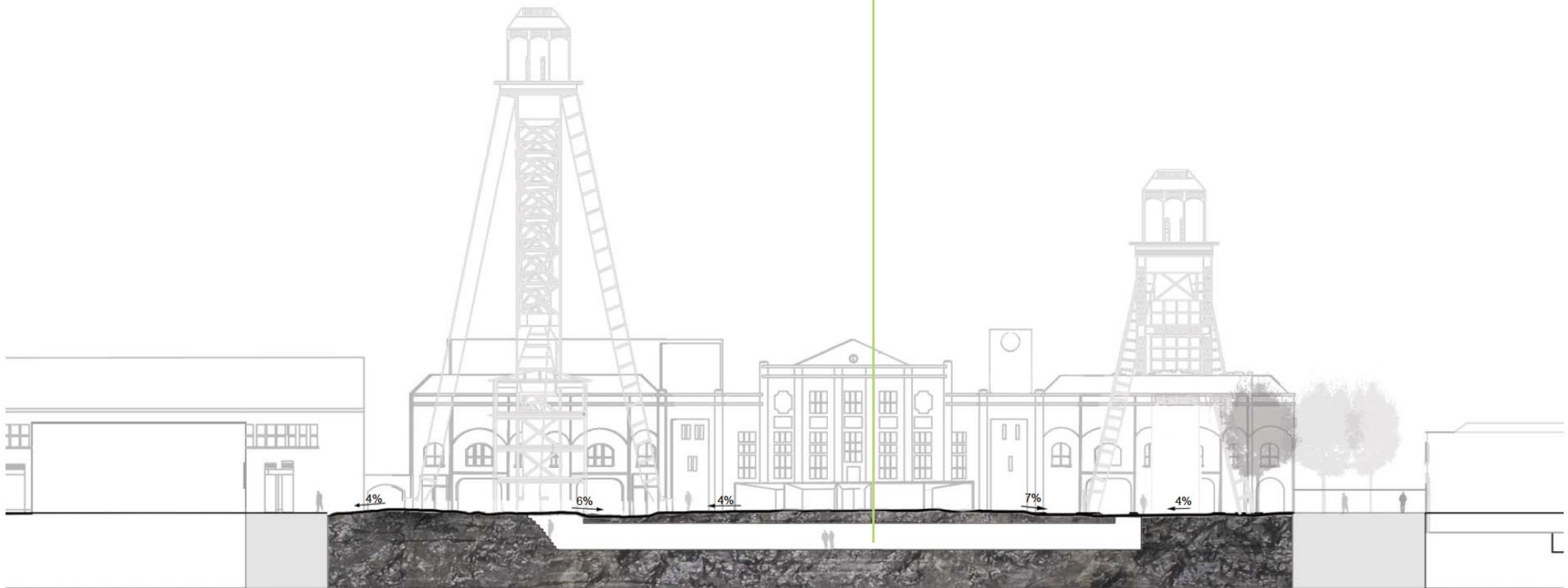
C'

situering doorsneden

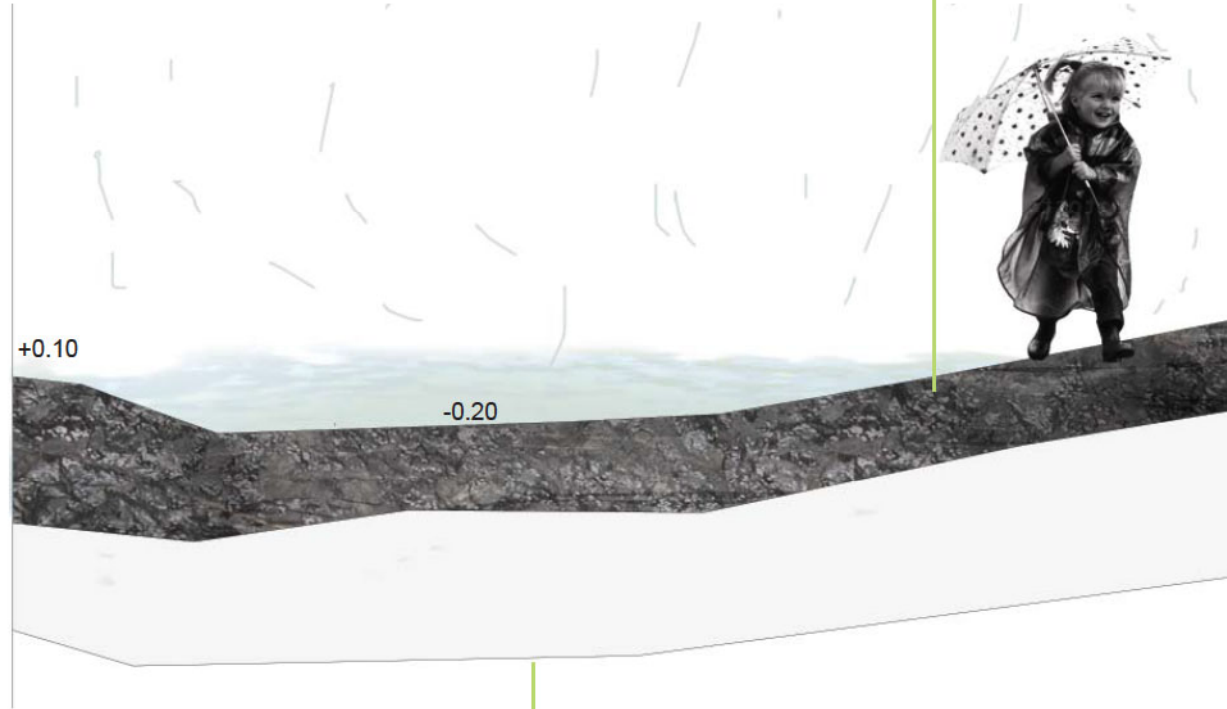
historische verbinding tussen kleedkamers en ondergrondse lift

B

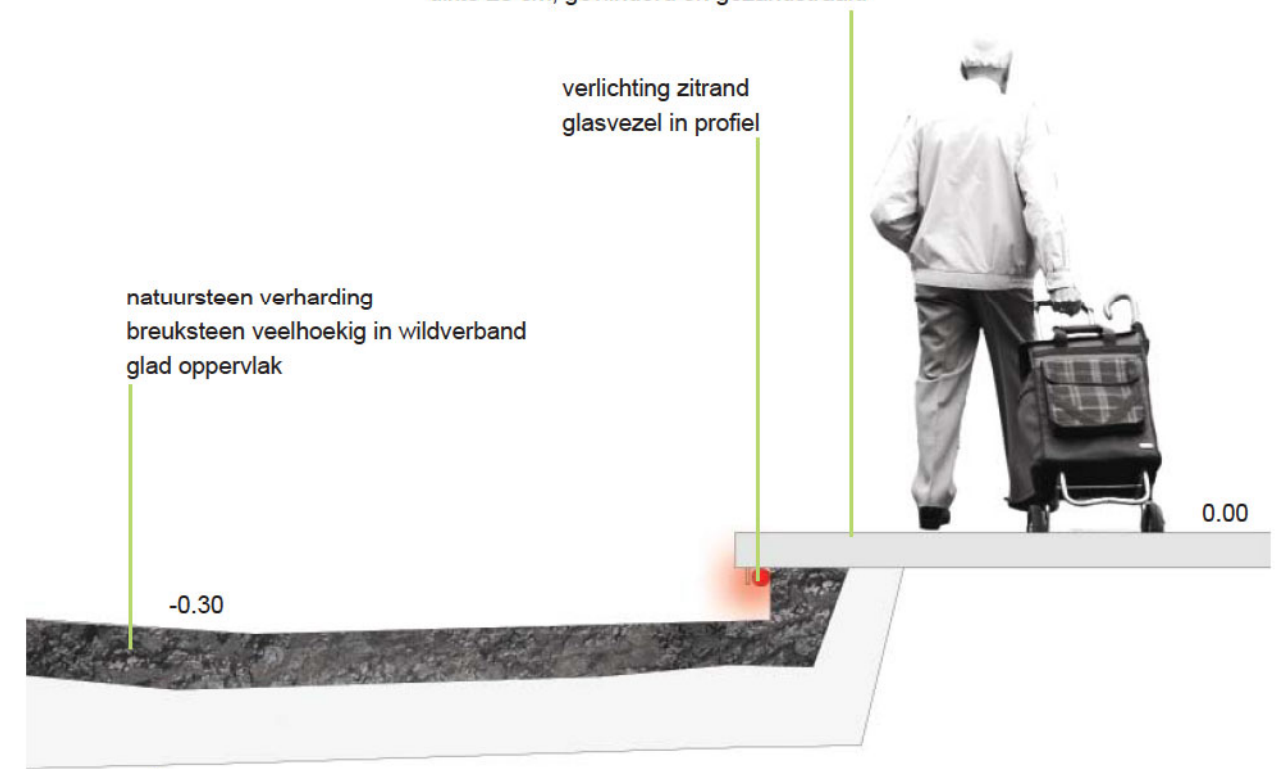
B'

natuursteen verharding
breuksteen veelhoekig in wildverband
gemodificeerde voegvulling
ruw oppervlak

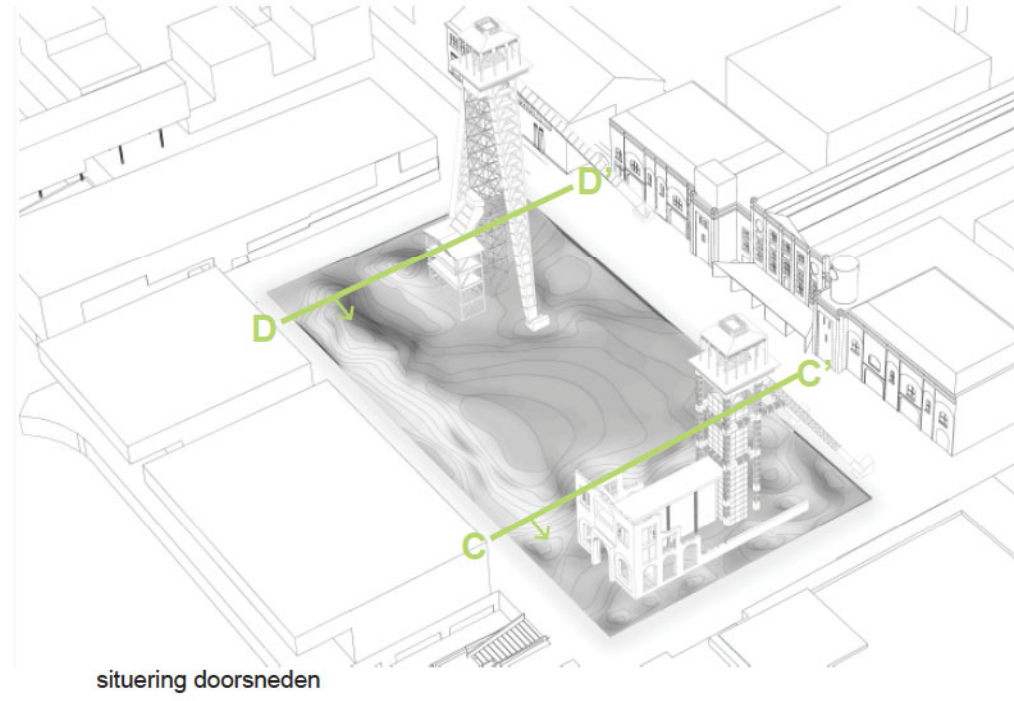
cementbetonverharding
dikte 20 cm, gevlienderd en gezandstraald

verlichting zitrand
glasvezel in profiel

natuursteen verharding
breuksteen veelhoekig in wildverband
glad oppervlak

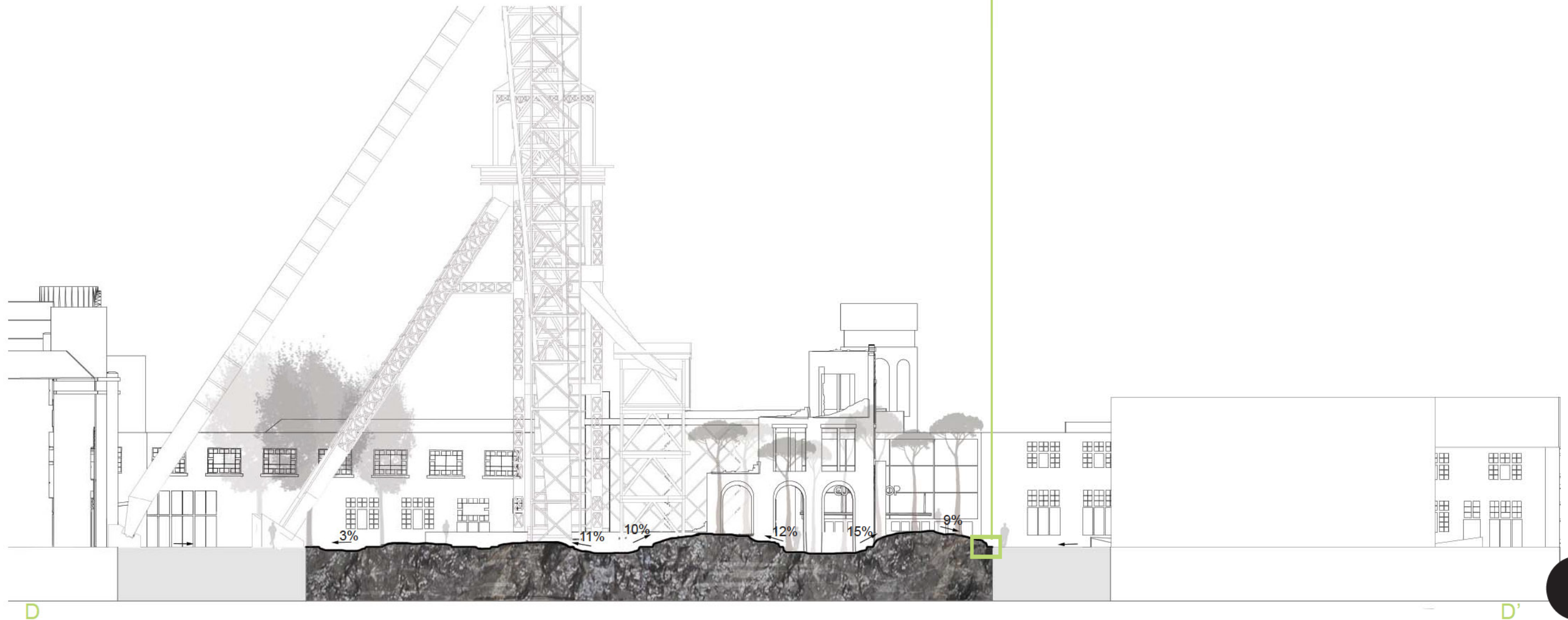

natuursteen verharding
breuksteen veelhoekig in wildverband
ruw oppervlak

cementbetonverharding
dikte 20 cm, gevulderd en gezandstraald

©©1115D

MIND THE
ROCK

